

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

قوه قضائیه

شامل: قوانین - مذاکرات مجلس شورای اسلامی - رویه‌های قضائی - عهدنامه‌ها - آئیننامه‌ها

WWW.RRK.IR
WWW.DASTOUR.IR

تصویب‌نامه‌ها - تصمیم‌نامه‌ها - اساسنامه‌ها و آگهیها

تک شماره ۱۵۰۰ تومان

صفحه	دستگاه اجراءکننده	تاریخ تصویب	عنوان مندرجات (قوانین و مقررات و مصوبات آراء وحدت رویه)
۱	هیأت عمومی دیوان عدالت اداری	۱۳۹۹/۲/۹	رأی شماره ۲۴۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: اصلاح دادنامه شماره ۱۳۹۸/۱۰/۴-۲۷۲۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
۲	سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی	۱۳۹۹/۲/۱۶	رأی شماره ۲۶۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
۴	شورای اسلامی شهر صدرا	۱۳۹۹/۲/۱۶	رأی شماره ۲۶۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال وضع عوارض برای هرگونه استعلام از شهرداری
۵	شورای اسلامی شهرستان اهر	۱۳۹۹/۲/۱۶	رأی شماره ۲۶۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال وضع عوارض کسر و حذف پارکینگ
۷	شعب دیوان عدالت و سایر مراجع اداری	۱۳۹۹/۲/۲۳	رأی شماره ۳۲۰ الی ۳۲۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
۷	شورای اسلامی و شهرداری شهر شیراز	۱۳۹۹/۲/۲۳	رأی شماره ۳۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
۱۲	شورای اسلامی شهر بیرجند	۱۳۹۹/۲/۲۳	رأی شماره ۳۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
۱۳	شورای اسلامی خرم آباد	۱۳۹۹/۲/۲۳	رأی شماره ۳۲۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
۱۵	شعب دیوان عدالت و سایر مراجع اداری	۱۳۹۹/۲/۳۰	رأی شماره‌های ۳۴۲ و ۳۴۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: پرداختی‌های ارزی و هر نوع پرداختی که مربوط به کار بر روی شناور می‌باشد جزو دستمزد پایه محسوب نمی‌شود و قابل احتساب در مزایای پایان کار نیست
۱۶	سازمان امور مالیاتی کشور	۱۳۹۹/۲/۳۰	رأی شماره ۳۴۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: عدم تسری معافیت مالیات مقرر در ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی ج.ا.ا. به درآمد حقوق کارکنان واحدهای مستقر در آن مناطق
۱۸	شورای اسلامی شهر بسطام	۱۳۹۹/۲/۳۰	رأی شماره ۳۴۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
۱۹	وزارت نفت	۱۳۹۹/۲/۳۰	رأی شماره ۳۴۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

۱۳۹۸/۱۰/۴-۲۷۲۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.
مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۲/۹ شماره دادنامه: ۲۴۹ شماره پرونده: ۹۸۰۴۲۷۵
مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.
موضوع: اصلاح رأی شماره ۱۳۹۸/۱۰/۴-۲۷۲۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
گردش کار: ۱- مدیر کل نظارت بر اجرای بودجه وزارت امور اقتصادی و دارایی به‌موجب بخشنامه شماره ۵۶/۷۴۰۱۶ - ۱۳۹۴/۴/۲۹ در خصوص پاداش پایان خدمت و ذخیره مرخصی کارکنان قراردادی مقرر کرده است: «با عنایت به موارد فوق، مزایای

قوانین و مقررات عمومی

۱۳۹۹/۳/۲۱

شماره ۹۸۰۴۲۷۵

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس محترم هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران
با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۰۲۴۹ مورخ ۱۳۹۹/۲/۹ با موضوع: «اصلاح دادنامه شماره

رأی هیأت عمومی

مطابق ماده ۲۴ قانون کار و تبصره ۴ ماده ۴۱ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، مبنای پرداخت حق سنوات خدمت به کارگر دارای قرارداد کار موقت برای هر سال سابقه اعم از متوالی یا متناوب، به مأخذ هر سال در پایان قرارداد کار، یک ماه آخرین حقوق تعیین شده است. بر مبنای این احکام، در مواردی که قرارداد کار موقت بیش از یک سال است و کارفرما در پایان هر سال حق سنوات به کارگر پرداخت می‌کند، چون حق سنوات در پایان قرارداد کار بایستی پرداخت شود، مبلغ پرداختی در پایان هر سال جنبه علی‌الحساب دارد و کارفرما موظف است در پایان قرارداد کار، مابه‌التفاوت مبلغ پرداختی در پایان هر سال تا مبلغ سنوات پایان قرارداد کار را به کارگر بپردازد، ولی در مواردی که قرارداد کار یک ساله یا کمتر از یک سال است و کارفرما با انقضای قرارداد کار حق سنوات را در پایان این قرارداد به کارگر می‌پردازد ولو آنکه آن قرارداد در چند نوبت متوالی یا متناوب دیگر تمدید شود، در زمان عدم تمدید قرارداد کار به لحاظ اینکه کارفرما در پایان هر قرارداد کار حق سنوات را به کارگر پرداخته است، تکلیفی به پرداخت مابه‌التفاوت حق سنوات سالهایی که پرداخت شده تا سال عدم تمدید قرارداد کار را ندارد. علیهذا از آنجا که در رأی شماره ۲۷۲۷ - ۱۳۹۸/۱۰/۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به صورت کلی در قراردادهای کار مدت موقت، آنچه که در پایان هر سال تحت حق سنوات پرداخت می‌شود علی‌الحساب تلقی شده است و این در حالی است که چنانچه قرارداد یک ساله یا کمتر از آن باشد با خاتمه قرارداد کار و پرداخت حق سنوات به کارگر ذمه کارفرما از بابت پرداخت حق سنوات بری می‌شود؛ به همین دلیل رأی شماره ۲۷۲۷ - ۱۳۹۸/۱۰/۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در اجرای تبصره ماده ۹۷ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مطابق استدلال مذکور اصلاح می‌شود و با این وصف آنچه که کارفرما در پایان قرارداد کار موقت یک ساله و یا کمتر از آن به کارگر تحت عنوان حق سنوات می‌پردازد جنبه قطعی دارد و کارفرما با پرداخت حق سنوات در چنین فرضی تکلیف دیگری ندارد و با توجه به مراتب، رأی شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۶۰۱۰۰۹۸ - ۱۳۹۸/۳/۲۸ هیأت تخصصی بیمه، کار و تأمین اجتماعی دیوان عدالت اداری در حدی که ذکر شد نقض می‌گردد و اطلاق نامه شماره ۵۶/۷۴۰۱۶ - ۱۳۹۴/۴/۹ مدیرکل نظارت بر اجرای بودجه وزارت امور اقتصادی و دارایی از همین حیث ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۳۰۶۴

۱۳۹۹/۳/۶

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۰۲۶۴ مورخ ۱۳۹۹/۲/۱۶ جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۲/۱۶ شماره دادنامه: ۲۶۴ شماره پرونده: ۹۸۰۳۰۶۴

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: سازمان بازرسی کل کشور

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۱ مصوبه شماره ۲ جلسه ۲۱۶ - ۱۳۹۴/۳/۱۷

کمیسیون تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی

گردش کار: سرپرست معاونت حقوقی و نظارت همگانی سازمان بازرسی کل کشور

به موجب شکایت نامه شماره ۱۸۰۱۸۵ - ۳۰۰۰ - ۱۳۹۸/۷/۲۸ اعلام کرده است که:

«مصوبه شماره ۲ جلسه شماره ۲۱۶ - ۱۳۹۴/۳/۱۷ کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات از جهت انطباق با قانون در این سازمان مورد بررسی قرار گرفت که نتیجه امر به شرح ذیل جهت استحضار ارسال می‌شود:

۱- شرکت مخابرات ایران قبل از واگذاری به بخش غیردولتی هر عدد سیم کارت دائمی تلفن همراه را به مبلغ ۲/۸۸۰/۰۰۰ ریال به فروش می‌رساند. پس از واگذاری مخابرات در مورخ ۱۳۸۷/۴/۲۹ به بخش غیردولتی به موجب مفاد بند ۱- ۲- ۹ موافقت نامه پروانه، مبلغ دریافتی بابت واگذاری هر سیم کارت دائمی در حد ۱/۲۰۰/۰۰۰ ریال (بدون مالیات) تعیین گردید.

پایان کار و مانده ذخیره مرخصی کارکنان قراردادی که به افتخار بازنشستگی نائل می‌شوند می‌باید بر طبق مقررات پرداخت شود. لذا چنانچه مزایای پایان کار و ذخیره مرخصی کارگران در پایان هر سال پرداخت و تسویه شده باشد، در زمان بازنشستگی و یا خاتمه قرارداد کار معین یا مدت موقت، محاسبه و پرداخت مجدد موارد فوق موضوعیت ندارد و فقط مدت زمانی که بعد از آخرین تسویه به کار اشتغال داشته اند، محاسبه و به کارگران پرداخت می‌شود.»

۲- شاکي به موجب شکایتی، ابطال بخشنامه مذکور را به جهت مغایرت با مواد ۲۴ و ۳۱ قانون کار از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری درخواست کرده است.

۳- هیأت تخصصی کار، بیمه و تأمین اجتماعی به موجب دادنامه شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۶۰۱۰۰۹۸ - ۱۳۹۸/۳/۲۸، در رسیدگی به شکایت مذکور با این استدلال که اگر قرارداد کارگران «دائمی» باشد، در پایان سی سال با دریافت مابه‌التفاوت آخرین حقوق، تسویه حساب می‌کنند و اگر قرارداد ایشان «موقت» باشد با تسویه حساب هر سال، قرارداد خاتمه می‌یابد و حق دریافت علی‌الحساب را ندارند، رأی به رد شکایت صادر کرده است.

۴- رأی صادره در راستای بند (ب) ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مورد اعتراض ریاست دیوان عدالت اداری قرار گرفته است. اعتراض ایشان به قرار زیر است: «موضوع مذکور به صورت کلی و ناظر بر کارکنان قراردادی است و هر چند غالباً این گونه قراردادهای به صورت سالانه منعقد می‌شوند، لکن از آنجا که مطابق ماده ۷ قانون کار، قرارداد کار موقت در مقابل غیر موقت بیان شده است که اعم از قراردادهای سالانه و چندین سالانه است، لذا هم امکان قانونی و هم مصادیق فراوانی برای انعقاد قراردادهای به مدت چند ساله وجود دارد. بنابراین با توجه به اینکه ذکر قرارداد موقت به صورت کلی و مطابق رأی هیأت تخصصی، تجویز تسویه حساب هر سال و عدم امکان و دریافت علی‌الحساب برای قراردادهای موقتی که بدو به مدت چندین سال منعقد می‌گردد منجر به عدم احتساب ما به التفاوت آخرین حقوق برای این دسته از کارکنان قراردادی و قراردادهای موقتی می‌گردد، لذا اطلاق قرارداد موقت منجر به برداشت اشتباه شده و مغایر مفاد ماده ۲۴ قانون کار و تضییع حقوق کارگران در پرداخت حق سنوات می‌شود.

۵- پس از پذیرش اعمال بند (ب) ماده ۸۴، موضوع به هیأت عمومی ارجاع گردیده و هیأت مذکور به موجب رأی شماره ۲۷۲۷ - ۱۳۹۸/۹/۱۹ به شرح ذیل مبادرت به صدور رأی کرده است: «نظر به این که مطابق مواد ۲۴ قانون کار و تبصره ۴ ماده ۴۱ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، مبنای پرداخت حق سنوات خدمت به کارگر دارای قرارداد کار موقت برای هر سال سابقه، اعم از متوالی یا متناوب، به مأخذ هر سال در پایان قرارداد کار یک ماه آخرین حقوق محاسبه می‌گردد، بنابراین رأی شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۶۰۱۰۰۹۸ - ۱۳۹۸/۳/۲۸ هیأت تخصصی کار، بیمه و تأمین اجتماعی در قسمتی که در آن مقرر شده اگر قرارداد کارگران، موقت باشد، با تسویه حساب هر سال، قرارداد خاتمه می‌یابد و حق دریافت علی‌الحساب را ندارند، مغایر ماده ۲۴ قانون کار و تبصره ۴ ماده ۴۱ قانون رفع موانع تولید و ارتقای نظام مالی کشور است و در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ نقض می‌شود و در نهایت مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، حکم بر ابطال بخشنامه شماره ۵۶/۷۴۰۱۶ - ۱۳۹۴/۴/۲۹ مدیر کل نظارت بر اجرای بودجه وزارت امور اقتصادی و دارایی صادر می‌شود.»

۶- معاون نظارت و بازرسی دیوان عدالت اداری به موجب نامه شماره ۹۰۰۰/۱۶۷۱۳/۲۰۰ - ۱۳۹۸/۱۱/۲۶، با این استدلال که در انشای رأی شماره ۲۷۲۷ - ۱۳۹۸/۹/۱۹، کل بخشنامه مورد شکایت ابطال شده است و این موضوع دلالت بر این دارد که حتی در قراردادهای سالانه هم، پرداخت و تسویه حساب سالانه کارفرمایان، «علی‌الحساب» محسوب و قطعی تلقی نمی‌گردد، در حالی که مطلقاً در قراردادهای موقت سالانه اصلاً به رأی هیأت تخصصی و بخشنامه اعتراض نشده بود، اصلاح رأی مذکور را درخواست می‌کند.

۷- رئیس دیوان عدالت اداری در هامش نامه شماره ۹۰۰۰/۱۶۷۱۳/۲۰ - ۱۳۹۸/۱۱/۲۶ معاون نظارت و بازرسی موضوع را به هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ارجاع کردند.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۹ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

۲- در سال ۱۳۹۰ در پاسخ به درخواست مخابرات از جانب معاون وقت بررسیهای فنی و صدور پروانه سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی طی نامه شماره ۱۳۹۰/۲/۶-۱۰۲/م/۹۷ دریافت مبلغ ۱/۳۰۰/۰۰۰ ریال از فروش هر عدد سیم کارت دائمی به عنوان اعتبار تضمین پرداخت بلامانع اعلام شد که با مستمسک قرار گرفتن مفاد این نامه علاوه بر مبلغ قبلی ۱/۳۰۰/۰۰۰ ریال نیز بابت اعتبار تضمین پرداخت (جمعاً ۲/۵۰۰/۰۰۰ ریال بدون احتساب مالیات بر ارزش افزوده) از فروش هر عدد سیم کارت همراه اول از مشترک دریافت شده است.

۳- با طرح موضوع نامه فوق‌الذکر (از جانب این سازمان) در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری آن هیأت به موجب دادنامه شماره ۱۰۰۵-۱۳۹۲/۱۲/۱۲ مفاد نامه شماره ۱۳۹۰/۲/۶-۱۰۲/م/۹۷ معاون وقت بررسیهای فنی و صدور پروانه سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی را خارج از حدود اختیارات تشخیص داد و با اعمال ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، ابطال نمود متن رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شرح زیر است: «نظر به اینکه به موجب بند ج ماده ۵ قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۹، تعیین سیاست نرخ گذاری بر کلیه خدمات در بخشهای مختلف ارتباطات و فناوری اطلاعات و تصویب جدولهای تعرفه و نرخهای کلیه خدمات ارتباطی در چارچوب قوانین و مقررات کشور از جمله وظایف کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات احصاء شده است و به موجب ماده ۷ قانون مذکور، سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی در جهت اجرای مصوبات کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات تاسیس شده است، بنابراین سازمان یاد شده مصوبات کمیسیون بند ج ماده ۵ قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۹ را اجرا می‌کند و در زمینه تصویب جدولهای تعرفه و نرخهای کلیه خدمات ارتباطی وظیفه و اختیاری ندارد. با توجه به مراتب، نامه ابلاغیه معاون سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی به شماره ۱۳۹۰/۲/۶-۱۰۲/م/۹۷، از حیث خارج بودن از حدود اختیارات سازمان یاد شده در تعیین نرخ خدمات مطرح در نامه، به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.»

۴- پس از صدور دادنامه فوق‌الذکر موضوع در کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات مطرح و منتهی به صدور مصوبه شماره (۲) جلسه ۲۱۶-۱۳۹۴/۳/۱۷ شده که در آن اعضای کمیسیون شرایط تعیین شده در نامه شماره ۱۳۹۰/۲/۶-۱۰۲/م/۹۷ معاون وقت بررسیهای فنی و صدور پروانه سازمان تنظیم مقررات را تأیید نموده، یعنی دریافت مبلغ ۱/۳۰۰/۰۰۰ ریال در بازه زمانی ۱۳۹۰/۲/۷ تا ۱۳۹۲/۵/۲۰ را مجاز دانسته اند. این اقدام به منزله تسری اجرای تصمیم به زمان قبل و نادیده گرفتن مفاد ماده ۴ قانون مدنی و دادنامه دیوان عدالت اداری است.

۵- برابر بررسیهای صورت گرفته جمع کل مبالغ اضافی مآخوذه از مشترکین تلفن همراه بابت اعتبار تضمین پرداخت هر عدد سیم کارت در بازه زمانی ۱۳۹۰/۲/۷ تا ۱۳۹۲/۵/۲۰ بالغ بر ۵۶۸ میلیارد ریال است.

۶- عدم اختیار کمیسیون تنظیم مقررات در عطف به ماسبق نمودن تصمیمات در دادنامه شماره ۳۸۰-۱۳۹۶/۴/۲۷ نیز مدنظر هیأت عمومی دیوان عدالت اداری بوده است، به گونه‌ای که در دادنامه مزبور بند ۱ و تبصره‌های آن از مصوبه شماره ۳ جلسه شماره ۱۸۴-۱۳۹۲/۱۲/۲۵ کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات که تصمیمات متخذه در آن به تاریخ قبل از صدور مصوبه تسری داده شده است، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات مرجع مذکور برشمرده شده و ابطال شده است.

بنابراین به مراتب کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات صلاحیت و اختیار تسری تصمیم متخذه به زمان قبل را ندارد. از این رو بند ۱ مصوبه شماره ۲ جلسه ۲۱۶-۱۳۹۴/۳/۱۷ کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات که در آن مبالغ و شرایط تعیین شده برای فروش سیم کارت دائمی در نامه شماره ۱۳۹۰/۲/۶-۱۰۲/م/۹۷ سازمان تنظیم مقررات، مورد تأیید و تصویب کمیسیون قرار گرفته و سیم کارتهای دائمی فروخته شده بر اساس شرایط نامه مذکور توسط شرکت مخابرات ایران در بازه زمانی ۱۳۹۰/۲/۷ تا ۱۳۹۲/۵/۲۰ مجاز شمرده شده است، با عنایت به دادنامه‌های ۱۰۰۵ و ۳۸۰ دیوان عدالت اداری، مغایر با قانون و خارج از حدود اختیارات کمیسیون مزبور تشخیص و ابطال آن با لحاظ ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری (به صورت فوق‌العاده و خارج از نوبت) در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مورد درخواست می‌باشد.

متن مصوبه در قسمت مورد اعتراض به قرار زیر است:

«مصوبات کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات مصوبه شماره ۲ جلسه شماره ۲۱۶-»

۱- هیأت وزیران در راستای اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی ابلاغی مقام معظم رهبری (۱۳۸۴/۴/۱) و احکام مندرج در قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۶/۱۱ مجلس شورای اسلامی طی تصویب‌نامه شماره ۱۶۳۹۵۵/ت/۳۶۵۴۴-۱۱/۱۲/۸، چارچوب کلی واگذاری شرکتهای مخابراتی را تعیین و هیأت عالی واگذاری (موضوع ماده ۱۳ قانون سوم توسعه تفیذ شده در ماده ۹ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳) در اجرای بند ۳ مصوبه صدرالاشاره و در اجرای وظایف قانونی طی نامه شماره ۸۶۲/۲۰۳۸-هـ-۱۳۸۶/۳/۹ با واگذاری سهام شرکت مخابرات ایران موافقت نمود.

۲- کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات موضوع ماده ۶ قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مطابق ماده ۵ قانون اخیرالذکر و با هدف اصلاح و تجدید ساختار بخش ارتباطی کشور مصوبه شماره ۳۵ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۱ با عنوان «اصول حاکم بر پروانه فعالیت شرکت مخابرات ایران» را در چارچوب قوانین و مقررات بالادستی تصویب و سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی را مکلف نمود مفاد پروانه شرکت مخابرات ایران را تنظیم و نسبت به صدور آن اقدام نماید.

۳- سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی که مطابق ماده ۷ قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در جهت اجرای مصوبات کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات و تحقق اهداف مورد نظر در بخش ارتباطات رادیویی و ایفای وظایف و اختیارات حاکمیتی، نظارتی و اجرایی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در بخش تنظیم مقررات ارتباطی و فناوری اطلاعات تاسیس شده است بر اساس مصوبه شماره ۳۵-۱۳۸۶/۱۱/۲۱ کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات با عنوان «اصول حاکم بر پروانه فعالیت شرکت مخابرات ایران» و بند ۱ ماده ۶ اساسنامه اصلاحی موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۳۱۳۳۹/ت/۳۸۶۰-هـ-۱۳۸۸/۱۱/۲۱ هیأت وزیران پروانه فعالیت شرکت مخابرات ایران را تحت شماره ۱۰۰/۱۱۰۰-۱۳۸۷/۴/۲۹ صادر کرده است.

۴- مطابق ماده ۹ پروانه فعالیت شرکت مخابرات ایران تحت عنوان «شرایط ارائه خدمات» اولاً: روابط بین شرکت مخابرات ایران (دارنده پروانه) و مشترکین و کاربران، براساس شرایط مندرج در قرارداد مشترک یا کاربر اصلی می‌باشد که مفاد این قرارداد به تصویب سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی رسیده است و نیز متضمن شرایط استاندارد مربوط به تامین خدمات موضوع پروانه از جمله تضمین پرداختها یا روشهای جایگزین برای تضمین پرداختها، شرایط پرداخت و حق فسخ از سوی مشترک و دارنده پروانه و روش حل و فصل شکایات یا سایر اختلافاتی که از سوی مشترک مطرح می‌گردد می‌باشد.

ثانیاً: شرکت مخابرات ایران (دارنده پروانه) خدمات موضوع پروانه را فقط بر طبق قرارداد اصلی مشترک یا کاربر ارائه می‌کند و نباید بدون اجازه کتبی و قبلی سازمان مبادرت به عرضه خدمات نماید و قبل از ارائه خدمات و دریافت وجه از مشترک یک نسخه از قرارداد اصلی مشترک را که به تأیید سازمان رسیده از طریق دیدارگاه الکترونیک برای آحاد مردم اطلاع‌رسانی می‌نماید، با این توصیف مشترک با علم و آگاهی از مفاد

قرارداد، نسبت به انعقاد آن اقدام می‌نماید این قرارداد مستفاد از ماده ۱۰ قانون مدنی جزء قراردادهای خصوصی است و نسبت به کسانی که آن را منعقد نموده‌اند لازم‌الاتباع است.

۵ - با عنایت به مراتب فوق جهت تشحیذ ذهن آن عالی مقامان به استحضار می‌رساند «تضمین پرداخت» وجهی است که مشترک به صورت پیش پرداخت به منظور جلوگیری از قطعی تلفن به دارنده پروانه پرداخت می‌کند تا در صورت تاخیر مشترک برای پرداخت تعرفه‌ها و سررسید بدهی مشترک، اپراتور خدماتی به جای آغاز فرایند اخطار و قطع خدمات و سلب امتیاز مشترک، از محل وجه مذکور بدهی را تادیه نماید. همان‌گونه که ملاحظه می‌فرمایید وجه مذکور تعرفه نیست و وجود آن باعث می‌شود تا بهره‌مندی مشترک از خدمات مختلف یا متوقف نشود و ارائه‌کننده خدمات نیز بر اساس میزان خدمات مصرفی مشترک، از محل وجه مذکور هزینه خود را بدون احتساب خسارت تادیه نماید. برای دریافت این وجه بر اساس مفاد بند ۲-۱-۹ موافقتنامه اعطایی به شرکت مخابرات ایران، شرکت مذکور فقط نیازمند اجازه سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی بوده است.

۶ - مصوبه شماره ۲ جلسه ۲۱۶ - ۱۳۹۴/۳/۱۷ کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات، استفساریه‌ای برای اقدام سازمان تنظیم مقررات ارتباطات رادیویی در رابطه با بند ۲-۱-۹ موافقتنامه پروانه شرکت مخابرات ایران و شامل موارد زیر بوده است:

الف: اختیار مشترک در استفاده از تسهیلات، به موجب مصوبه مذکور در صورت ارائه تسهیلات ویژه با شرایط خاصی، ارائه‌کننده خدمات اجازه دریافت تضمین خواهد داشت. خدمات مذکور برای رومینگ بین‌الملل در نظر گرفته شده که علی‌القاعده به مشترکانی ارائه خواهد شد که نیاز به آن دارند.

ب: میزان بهره‌مندی از خدمات مذکور تا سقف ۸۵ درصد اعتبار و تضمین بدون هرگونه پرداخت وجه دیگر مدنظر بوده است و امکان استرداد مبلغ مذکور برای مشترک به صورت عندالمطالبه دیده شده است.

ج: در صورت اقدام اپراتور برای اخذ وجه برخلاف مفاد پروانه صادره، مطابق این مصوبه، کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات، بر اساس قسمت انتهایی بند ۱ مصوبه شماره ۲۱۶ شرکت مخابرات را موظف به عودت مبالغ دریافتی نموده است.

۷- دادنامه شماره ۱۰۰۵ - ۱۳۹۲/۱۲/۱۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که سازمان بازرسی کل کشور به آن استناد نموده است صرفاً به صلاحیت مرجع صادرکننده نامه شماره ۱۰۲/م/۹۷ - ۱۳۹۰/۲/۶ (معاون وقت بررسیهای فنی و صدور پروانه سازمان متبوع) ایراد وارد نموده و اصل دریافت وجه تضمین پرداخت از سوی مشترک را خلاف مقررات ندانسته است.

۸ - با توجه به لزوم اجازه به سازمان برای موافقت با اخذ تضمین از مشترک در قبال ارائه خدمات ویژه که با هدف بهره‌مندی مشترک از خدمات و جلوگیری از ورود ضرر و زیان (مطالبات معوق بابت استفاده از رومینگ بین‌الملل) منظور شده است، اقدام کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات در تأیید بهره‌مندی مشترک و اپراتور از این مزیت، که پیشتر در مفاد مصوبه شماره ۳۵ - ۱۳۸۶/۱۱/۲۱ تحت عنوان «اصول حاکم بر پروانه فعالیت شرکت مخابرات ایران» وجود داشته است، عطف به سابق شدن قوانین و مقررات محسوب نمی‌شود. همان‌گونه که در قواعد حقوقی استفساریه، کاشف از حقی است که پیشتر وجود داشته و مفاد مصوبه مذکور نیز تأیید بر وجود آن بوده است، نه ایجاد حق و مصوبه مذکور با توجه به قوانین بالادستی و در راستای حسن انجام امور و تکالیف قانونی بوده و در این راستا تصمیماتی که اتخاذ شده همراه با لحاظ نمودن حقوق مردم بوده است. با عنایت به مراتب فوق تقاضای رد شکایت شاکی و ابرام مصوبه مورد استدعاست.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۱۶ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

هر چند هیأت عمومی دیوان عدالت اداری طی رأی شماره ۱۰۰۵ - ۱۳۹۳/۱۲/۱۲، نامه شماره ۱۰۲/م/۹۷ - ۱۳۹۰/۲/۶ سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی مبنی بر صدور مجوز به شرکت مخابرات ایران برای دریافت مبلغ ۱/۳۰۰/۰۰۰ ریال به عنوان اعتبار و تضمین پرداخت کارکرد تلفن همراه را به علت خارج بودن از حدود اختیارات سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی ابطال کرده است، بند ۱ مصوبه شماره ۲ جلسه ۲۱۶ - ۱۳۹۴/۳/۱۷ کمیسیون تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی مبنی بر دریافت مبلغ ۱/۳۰۰/۰۰۰ ریال موضوع نامه قبلی ابطال شده، در راستای حدود اختیارات

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۲/۱۶ شماره دادنامه: ۲۶۵ شماره پرونده: ۹۷۰۰۹۵۶

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: سازمان بازرسی کل کشور

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تعرفه (۳-۴) مصوبه شماره ۲۰۲ - ۱۳۹۵/۱۰/۱۴ مصوب شورای اسلامی شهر صدر در سال ۱۳۹۶ در خصوص بهای خدمات پاسخ به استعلام املاک (عرصه و اعیان) اعم از حقوقی، تجاری و ...

گردش کار: سرپرست معاونت حقوقی و نظارت همگانی سازمان بازرسی کل کشور به موجب شکایت نامه شماره ۱۸۹۶۹ - ۱۳۹۷/۲/۴ اعلام کرده است که:

«احتراماً به استحضار می‌رساند: شورای اسلامی شهر صدر طی مصوبه شماره ۲۰۲ - ۱۳۹۵/۱۰/۱۴ تعرفه عوارض پیشنهادی سال ۱۳۹۶ شهرداری صدر را تصویب و متعاقب آن برابر ابلاغیه شماره ص ۵۸۶/۱۰/۳۲۷۷۳/۹۵ - ۱۳۹۵/۱۱/۲۴ استانداردی فارس جهت اجرا از ابتدای سال ۱۳۹۶ به آن شهرداری ابلاغ گردیده است.

متن تعرفه شماره (۳-۴) بهای خدمات پاسخ به استعلامات املاک (عرصه و اعیان) به شرح جدول زیر می‌باشد:

ردیف	نوع عوارض	عوارض سال ۹۶	منشاء قانونی
۱	مستحده	تجاری ریال ۳۰۰/۰۰۰	تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده بند ۱۶ ماده ۷۱ اصلاحی قانون شورا
		مسکونی، اداری و سایر ریال ۱۰۰/۰۰۰	
۲	اراضی	تجاری ریال ۳۰۰/۰۰۰	
		مسکونی، اداری و سایر ریال ۱۰۰/۰۰۰	
		باغ شهری ریال ۲۰۰/۰۰۰	

مصوبه فوق‌الذکر تحت عنوان «بهای خدمات پاسخ به استعلام املاک (عرصه و اعیان) اعم از مسکونی، تجاری و ...» در واقع صورت دیگری از مصوبات ابطال شده شوراهای اسلامی کشور پیرامون تعیین عوارض نقل و انتقال املاک، مستحدهات و سرقفلی است. از طرف دیگر پاسخ به استعلامات در مورد املاک و اراضی جزء تکالیف شهرداریها بوده و اخذ وجه برای آنها از سوی شهرداریها در قوانین اجازه داده نشده است. به علاوه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به موجب آراء متعددی از جمله ۳۱۸ الی ۳۲۰ - ۱۳۹۵/۵/۵، ۷۹۹ - ۱۳۹۱/۱۱/۲، ۱۹۰۶ - ۱۳۹۳/۱۱/۲۷ و ۱۹۱۰ - ۱۳۹۳/۱۱/۲۷ مصوبات تعدادی از شوراهای اسلامی کشور مبنی بر دریافت عوارض بر معاملات اموال غیرمنقول به لحاظ مغایرت با قانون ابطال نموده است. لذا با توجه به ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و آرای متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال تعرفه شماره (۳-۴) شورای اسلامی شهر صدر، مورد درخواست می‌باشد. در خاتمه موجب امتنان است از نتیجه تصمیم متخذه این سازمان را مطلع نمایند.»

متن تعرفه مورد اعتراض به قرار زیر است:

ردیف	نوع عوارض	عوارض سال ۹۶	منشاء قانونی
۱	مستحدثه	تجاری	تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون
		مسکونی، اداری و سایر	مالیات بر ارزش افزوده
۲	اراضی	تجاری	بند ۱۶ ماده ۷۱ اصلاحی
		مسکونی، اداری و سایر	قانون شورا
		باغ شهری	

در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر صدر با موجب لایحه شماره ۹۷/۵/۱۰۸۵ - ۱۳۹۷/۷/۲۴ توضیح داده است که:

«احتراماً عطف به نامه مورخ ۱۳۹۷/۷/۸ درخصوص پرونده شماره ۹۷۰۹۹۸۰۹۰۵۸۰۴۹۴ درخصوص پرونده شماره ۳-۴ بهای خدمات، پاسخ به استحضار می‌رساند دلایل پیشنهاد و تصویب تعرفه ۳-۴ بهای خدمات، پاسخ به استعلام املاک (عرصه و اعیان) اعم از مسکونی، تجاری و ... این شهرداری در سال ۱۳۹۶ به شرح زیر می‌باشد:

طبق بند ۱۶ ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ مجلس شورای اسلامی، تصویب لوایح برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت که از سوی وزارت کشور اعلام می‌شود، از وظایف شورای اسلامی شهر می‌باشد لذا طبق مصوبه شماره ۹۵/۴/۹۷۱ - ۱۳۹۵/۱۰/۱۴ شورای اسلامی شهر صدر تعرفه شماره ۲-۲۵ مورد اجرا واقع شده است. ضمناً اشعار می‌دارد عوارض مذکور در تعرفه ۳-۴ با توجه به تبصره ۱ ذیل ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده تصویب شده است و پس از اطلاع این شهرداری از ابطال عوارض فوق‌الذکر طی آراء هیأت عمومی دیوان عدالت اداری (که پس از تصویب تعرفه عوارض بهای خدمات این شهرداری مربوط به سال ۱۳۹۶ و قبل از به کارگیری آن بوده است) به هیچ عنوان اخذ نشده است.»

رسیدگی به موضوع از مصادیق حکم ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ تشخیص نشد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۸/۲/۱۶ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

هر چند در آراء هیأت عمومی از جمله رأی شماره ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۶ - ۱۳۹۷/۱۰/۴ وضع عوارض برای ارائه خدمات کارشناسی در استعلام مثل بانکها، دفاتر اسناد رسمی و غیره مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص نشده است لکن وضع عوارض به طور عموم برای هر نوع استعلام مثل استعلام ادارات و غیر آن، خارج از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۷۰۱۴۶۸

۱۳۹۹/۳/۶

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۰۲۶۷ مورخ ۱۳۹۹/۲/۱۶ با موضوع: «ابطال وضع عوارض کسر و حذف پارکینگ» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۲/۱۶ شماره دادنامه: ۲۶۷ شماره پرونده: ۹۷۰۱۴۶۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکلی: آقایان: محمد، حسین و جعفر شهرت همگی قنبری

موضوع شکایت و خواسته: ابطال مواد ۲۱ و ۲۲ دستورالعمل تعرفه عوارض و

بهای خدمات محلی در سالهای ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ مصوب شورای اسلامی شهرستان اهر

گردش کار: شاکیان به موجب دادخواستی واحد ابطال مواد ۲۱ و ۲۲ دستورالعمل

تعرفه عوارض و بهای خدمات محلی در سالهای ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ مصوب شورای اسلامی شهرستان اهر در خصوص اخذ عوارض حذف یا کسر پارکینگ از زمان تصویب را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده‌اند که:

«احتراماً به استحضار می‌رساند شهرداری شهرستان اهر در سال ۱۳۹۵ حسب

درخواست اینجانبان نسبت به صدور پروانه ساختمانی به شماره ۹۵۱/۲۱۱ - ۱۳۹۵/۱/۲۳ برای شش دانگ پلاک ثبتی ۴۴۴۹ فرعی از ۱۵ اصلی واقع در شهرستان اهر اقدام و در اجرای ماده ۲۱ تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۴ مصوب شورای اسلامی شهرستان اهر و

طی فرم محاسبه عوارض مبلغ ۷۹۸/۷۵۰/۰۰۰ ریال بابت عوارض کسر پارکینگ و عوارض کسر پارکینگ تجاری وضع موجود از این جانبان مطالبه کرده است، همان طور که استحضار دارید تبصره ۵ ماده صد قانون شهرداریها در خصوص حذف یا کسر پارکینگ

مقرر نموده «در مورد عدم احداث پارکینگ و یا غیرقابل استفاده بودن آن و عدم امکان اصلاح آن، کمیسیون می‌تواند با توجه به موقعیت محلی و نوع استفاده از فضای پارکینگ رأی به اخذ جریمه‌ای که حداقل یک برابر و حداکثر دو برابر ارزش معاملاتی ساختمان

برای هر متر فضای از بین رفته پارکینگ باشد، صادر نماید (مساحت هر پارکینگ با احتساب گردش، ۲۵ مترمربع می‌باشد) و شهرداری مکلف به اخذ جریمه تعیین شده و صدور برگ پایان ساختمان می‌باشد.» مقنن در مورد کسر یا حذف پارکینگ، کمیسیون

ماده صد را مرجع رسیدگی و تعیین جریمه قرار داده و شهرداری را مکلف به اخذ جریمه تعیین شده و صدور پایان کار نموده است بنابراین وضع عوارض بر حذف و کسر پارکینگ مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر می‌باشد.

در این راستا هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در دادنامه‌های شماره ۱۴۷۷، ۱۴۷۸، ۱۴۸۱ و ۱۴۷۹ - ۱۳۸۶/۱۲/۱۲ و دادنامه‌های ۸۴۰ الی ۸۶۰ - ۱۳۹۶/۹/۷ مصوبات شورای اسلامی شهرهایی را که اقدام به وضع عوارض بابت حذف یا کسر

پارکینگ کرده‌اند را ابطال نموده است. لذا با عنایت به مراتب فوق و با توجه به اینکه ماده ۲۱ تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۴ و ماده ۲۲ تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۵ شورای اسلامی شهرستان اهر در خصوص اخذ عوارض حذف یا کسر پارکینگ با تبصره ۵

ماده صد قانون شهرداریها مغایرت داشته و خارج از حدود اختیارات آن شورا تصویب شده لذا درخواست ابطال مصوبات مذکور از زمان تصویب با اعمال ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مورد استدعاست.»

متن تعرفه‌های مورد اعتراض به قرار زیر است:

دستورالعمل تعرفه عوارض و بهای خدمات محلی سال ۱۳۹۴ شورای اسلامی شهر اهر:

«ماده ۲۱: ضوابط احداث پارکینگ

در صدور پروانه ساختمانی کلیه ساختمانها، بایستی احداث پارکینگ مطابق ضوابط طرح جامع باهادی یا تفصیلی پیش‌بینی گردد. در موارد استثنایی (۴ مورد زیر ذکر شده) که امکان احداث پارکینگ و یا استفاده از آن با توجه به شرایط زیر امکان‌پذیر نباشد وصول عوارض حذف پارکینگ و مصرف آن صرفاً جهت احداث پارکینگهای عمومی بالامانع می‌باشد.

مواردی که شهرداری به صورت استثنایی می‌تواند بدون تأمین پارکینگ پروانه صادر نماید به شرح زیر است:

۱- ساختمان در محلی واقع شود که ورود به پارکینگ مستلزم قطع درختان کهن بوده و قطع آنها مجاز نباشد. تشخیص این امر به عهده کمیسیون مقرر در لایحه حفظ و گسترش فضای سبز شهرها خواهد بود.

۲- ساختمان در بر معبری قرار گرفته باشد که به علت شیب زیاد، وضع و فرم زمین احداث پارکینگ از نظر فنی امکان و پیش‌بینی ورودی پارکینگ از سایر اضلاع ملک مقدور نباشد.

۳- مالکین املاک مشرف به معابر و خیابانهای شربانی و چهارراهها و تقاطعها بایستی راه دسترسی خودرو به مالک و پارکینگ را چنان طراحی کنند که مشکل و مزاحمتی به خودروهای عبوری و عابرین به وجود نیاورد. تشخیص این امر به عهده شهرداری (معاون یا مسئول

شهرداری - مسئول طرح و گذر بندی - صدور پروانه کارشناس فنی) می‌باشد.

۴- ورود قطعات با عرض کم که امکان دسترسی مستقل برای تردد خودرو و استفاده پارکینگ مقدور نباشد.

تبصره ۱- در صورت نوسازی مغازه‌های قدیمی و مجاز واقع در هر محل مثل معابر و تقاطعها و بازارهای سنتی و سرپوشیده در حد ابعاد و تعداد موجود یا بعد از رعایت

تعریض طرح توسعه شهری و در صورت عدم امکان علی ایجاب پارکینگ، عوارضی

خودروهای عبوری و عابرین به وجود نیارد. تشخیص این امر به عهده شهرداری (معاون یا مسئول شهرسازی - مسئول طرح و گذر بندی - صدور پروانه - کارشناسی فنی) می‌باشد.

۴- ورود قطعات با عرض کم که امکان دسترسی مستقل برای تردد خودرو و استفاده پارکینگ مقدور نباشد.

تبصره ۱- در صورت نوسازی مغازه‌های قدیمی و مجاز واقع در هر محل مثل معابر و تقاطع‌ها و بازارهای سنتی و سرپوشیده در حد ابعاد و تعداد موجود یا بعد از رعایت تعریض طرح توسعه شهری و در صورت عدم امکان عملی ایجاد پارکینگ، عوارضی معادل $P \times 20$ برای هر مترمربع به عنوان عوارض عدم تأمین پارکینگ تعیین می‌شود مساحت پارکینگ برای محاسبه این عوارض ۲۵ مترمربع خواهد بود. در صورت افزایش زیربنای مغازه‌های فوق‌الذکر و رعایت ارتفاع مقرر در ضوابط طرح توسعه توسعه شهری نیز این تبصره اعمال می‌شود.

توضیح: چنانچه برای ساختمانهای مذکور عوارض یا هزینه‌های تحت عنوان کسری پارکینگ قبلاً پرداخت شده باشد عوارض این تبصره وصول نخواهد شد.

تبصره ۲- در کلیه مجتمع‌ها از جمله تجاری و یا مسکونی بایستی پارکینگ مورد نیاز تأمین و احداث گردد.

تبصره ۳- در ساختمانهای اداری، نظامی، خدماتی، بهداشتی، درمانی، صنعتی، آموزشی و... به غیر از موارد تبصره ۲ این ماده بایستی پارکینگ مورد نیاز طبق ضوابط مربوطه در ساختمان و محوطه پیش‌بینی نمایند.

تبصره ۴- در رابطه با تعداد پارکینگ و محل احداث آنها در مجتمع‌های مسکونی، تجاری طبق ضوابط شهرسازی عمل خواهد شد.

تبصره ۵- در صورت تبدیل پارکینگ ساختمانهای اداری پروانه به استفاده غیر پارکینگ، موضوع باید توسط کمیسیون ماده ۱۰۰ رسیدگی و با توجه به قانون و اهمیت و ضرورت موضوع و مفاد پروانه، رأی برگشت به حالت اولیه و قلع آثار تبدیلی صادر گردد. در صورتی که برخلاف آن توسط کمیسیون ماده ۱۰۰ ابقاء و عدم امکان ایجاد پارکینگ در قسمت دیگر ساختمان علاوه بر اعتراض به رأی بدوی توسط شهرداری و در صورت صدور رأی تجدیدنظر (قطعی) و تأیید رأی بدوی یا ابقای تخلف مذکور به شرح فوق ضمن اجرای رأی کمیسیون و اخذ جرایم صادره آن، عوارضی از بابت ارزش افزوده ناشی از تبدیل پارکینگ به غیر با مبنای ۵۰ برابر ارزش منطقه‌ای روز برای هر متر مربع هر واحد پارکینگ (۲۵ مترمربع) حذف یا تبدیل تعیین می‌شود. $(P+20000) \times (25 \times 50)$ ریال (P+) این عوارض مشمول ضریب عوارض ابقای اعیانی این تعرفه خواهد بود.

تبصره ۶- در صورت احداث پارکینگ مقدار احداثی از زیربنا کسر و مشمول اخذ عوارض نخواهد شد. ولی در محاسبه سطح ناخالص چند واحدی مساحت آن مبنای محاسبه قرار خواهد گرفت.

تبصره ۷- در صدور پروانه ساخت و پایان کار و رأی توسط کمیسیون ماده ۱۰۰ رعایت مفاد پروانه و ضوابط طرح توسعه شهری و به ویژه ماده ۱ قانون مدیریت حمل و نقل و سوخت و آیین‌نامه اجرایی آن الزامی است و توجیه اعضای کمیسیون ماده ۱۰۰ در رابطه با این موارد وظیفه شهرداری است.

برای توافق و اخذ خدمات شهرداری، اجرای طرح، نقل و انتقال، اصلاح سند، پایان کار ساختمان یا تفکیک محاسبه و وصول خواهد شد. عوارض حق مشرفیت به املاکی که پس از تعریض در معابر ۱۰ متری و بیشتر و میدان‌ها و چهار راه‌ها واقع می‌شوند مطابق فرمول زیر محاسبه و اخذ خواهد شد:

$$[(A-B) \times L \times P \times S] \times K$$

A عرض معبر جدید

B عرض معبر قبلی

L طول ضلع ملک مشرف به معبر

P ارزش منطقه‌ای بعد از اجرای طرح

S مساحت باقی مانده ملک

K ضریب تعدیل

* قطعات زیر ۱۰۰ متر فرمول با ضریب ۲ عمل خواهد شد.

* در کاربریهای تجاری و خدماتی با ضریب ۲ عمل خواهد شد.

* در کاربری مسکونی با ضریب ۱ عمل خواهد شد.

* در کاربریهای اداری و غیره با ضریب ۱/۵ عمل خواهد شد.

* در کاربریهای باغ و مزروعی با حفظ کاربری ۲۵٪ فرمول وصول خواهد شد.

معادل $P \times 20$ برای هر مترمربع به عنوان عوارض عدم تأمین پارکینگ تعیین می‌شود مساحت پارکینگ برای محاسبه این عوارض ۲۵ مترمربع خواهد بود. در صورت افزایش زیربنای مغازه‌های فوق‌الذکر و رعایت ارتفاع مقرر در ضوابط طرح توسعه شهری نیز این تبصره اعمال می‌شود.

توضیح: چنانچه برای ساختمانهای مذکور عوارض یا هزینه‌های تحت عنوان کسری پارکینگ قبلاً پرداخت شده باشد عوارض این تبصره وصول نخواهد شد.

تبصره ۲- در کلیه مجتمع‌ها از جمله تجاری و یا مسکونی بایستی پارکینگ مورد نیاز تأمین و احداث گردد.

تبصره ۳- در ساختمانهای اداری، نظامی، خدماتی، بهداشتی، درمانی، صنعتی، آموزشی و... به غیر از موارد تبصره ۲ این ماده بایستی پارکینگ مورد نیاز طبق ضوابط مربوطه در ساختمان و محوطه پیش‌بینی نمایند.

تبصره ۴- در رابطه با تعداد پارکینگ و محل احداث آنها در مجتمع‌های مسکونی، تجاری طبق ضوابط شهرسازی عمل خواهد شد.

تبصره ۵- در صورت تبدیل پارکینگ ساختمانهای اداری پروانه به استفاده غیرپارکینگ، موضوع باید توسط کمیسیون ماده ۱۰۰ رسیدگی و با توجه به قانون و اهمیت و ضرورت موضوع و مفاد پروانه، رأی برگشت به حالت اولیه و قلع آثار تبدیلی صادر گردد. در صورتی که بر خلاف آن توسط کمیسیون ماده ۱۰۰ ابقاء و عدم امکان ایجاد پارکینگ در قسمت دیگر ساختمان علاوه بر اعتراض به رأی بدوی توسط شهرداری و در صورت صدور رأی تجدیدنظر (قطعی) و تأیید رأی بدوی یا ابقای تخلف مذکور به شرح فوق ضمن اجرای رأی کمیسیون و اخذ جرایم صادره آن، عوارضی از بابت ارزش افزوده ناشی از تبدیل استفاده پارکینگ به غیر با مبنای ۵۰ برابر ارزش منطقه‌ای روز برای هر مترمربع هر واحد پارکینگ (۲۵ مترمربع) حذف یا تبدیل تعیین می‌شود $(P+20000) \times (25 \times 50)$ ریال (P+) این عوارض مشمول ضریب عوارض ابقای اعیانی این تعرفه خواهد بود.

تبصره ۶- در صورت احداث پارکینگ مقدار احداثی از زیربنا کسر و مشمول اخذ عوارض نخواهد شد. ولی در محاسبه سطح ناخالص چند واحدی مساحت آن مبنای محاسبه قرار خواهد گرفت.

تبصره ۷- در صدور پروانه ساخت و پایان کار و رأی توسط کمیسیون ماده ۱۰۰ رعایت مفاد پروانه و ضوابط طرح توسعه شهری و به ویژه ماده ۱ قانون مدیریت حمل و نقل و سوخت و آیین‌نامه اجرایی آن الزامی است و توجیه اعضای کمیسیون ماده ۱۰۰ در رابطه با این موارد وظیفه شهرداری است.

تبصره ۸- شهرداری موظف است درآمد حاصل از عوارض حذف پارکینگ در حساب خاص و جداگانه‌ای که افتتاح می‌شود واریز و صرفاً به منظور احداث پارکینگ عمومی مطابق بودجه سالانه شهرداری هزینه نماید. بدیهی است هر گونه استفاده غیرو تحت هر شرایطی از وجوه این ماده غیرقانونی می‌باشد.

تبصره ۹- ساختمانهایی که بدون تأمین پارکینگ به صورت غیرمجاز (مازاد یا فاقد پروانه) احداث شوند مشمول مقررات این ماده و ابقای اعیانی‌ها خواهد بود.

عوارض عدم تأمین پارکینگ:

$$\text{عوارض عدم تأمین پارکینگ} = 4 \times (P + 15000) \times 25$$

دستورالعمل تعرفه عوارض و بهای خدمات محلی سال ۱۳۹۵ شورای اسلامی شهر اهر:

«ماده ۲۲: ضوابط احداث پارکینگ

در صدور پروانه ساختمانی کلیه ساختمانها، بایستی احداث پارکینگ مطابق ضوابط طرح جامع یاهادی یا تفصیلی پیش‌بینی گردد. در موارد استثنایی (۴ مورد زیر ذکر شده) که امکان احداث پارکینگ و یا استفاده از آن با توجه به شرایط زیر امکان‌پذیر نباشد وصول عوارض حذف پارکینگ و مصرف آن صرفاً جهت احداث پارکینگهای عمومی بلامانع می‌باشد.

مواردی که شهرداری به صورت استثنایی می‌تواند بدون تأمین پارکینگ پروانه صادر نماید به شرح زیر است:

۱- ساختمان در محلی واقع شود که ورود به پارکینگ مستلزم قطع درختان کهن بوده و قطع آنها مجاز نباشد. تشخیص این امر به عهده کمیسیون مقرر در لایحه حفظ و گسترش فضای سبز شهرها خواهد بود.

۲- ساختمان در بر معبری قرار گرفته باشد که به علت شیب زیاد، وضع و فرم زمین احداث پارکینگ از نظر فنی امکان و پیش‌بینی ورودی پارکینگ از سایر اضلاع ملک مقدور نباشد.

۳- مالکین املاک مشرف به معابر و خیابانهای شریانی و چهار راه‌ها و تقاطع‌ها بایستی راه دسترسی خودرو به ملک و پارکینگ را چنان طراحی کنند که مشکل و مزاحمتی به

برابر رأی شماره ۲۰۶ - ۱۳۸۹/۶/۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و حسب مصوبه مورخ ۱۳۷۷/۹/۱۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی در چهارصد و سی و دومین جلسه اعطا مدرک تحصیلی معادل ممنوع بوده و استفاده از آن برابر با مدارک تحصیلی مؤسسات آموزشی عالی نمی‌باشد. لذا تجدیدنظرخواهی را وارد تشخیص و در اجرای ماده ۷۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری رأی تجدیدنظر خواسته نقض و حکم به رد شکایت شاکی صادر می‌شود. این رأی قطعی است.

ب: شعبه ۴۱ بدوی دیوان عدالت اداری در رسیدگی به پرونده شماره ۹۴۰۹۹۸۰۹۰۴۱۰۱۹۴۰ با موضوع دادخواست آقای نجیب خلیلی گویچه لو به طرفیت سازمان تأمین اجتماعی و به خواسته برقراری مدرک کارشناسی ارشد در احکام بازنشستگی به موجب دادنامه شماره ۹۶۰۹۹۷۰۹۰۴۱۰۰۰۰۶ به شرح زیر رأی صادر کرده است:

با توجه به بررسی اوراق و محتویات پرونده نظر به اینکه دستگاه متبوع مستخدم (شاکی) مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد را در احکام کارگزینی لحاظ نموده است و بر همین اساس نیز از وی کسورات کسر گردیده است بنابراین برای وی ایجاد حق گردیده است لذا شکایت مطروحه موجه تشخیص و مستنداً به ماده ۱۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری حکم به ورود آن صادر و اعلام می‌گردد. رأی صادره ظرف ۲۰ روز پس از ابلاغ قابل اعتراض در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری است.

رأی مذکور به موجب رأی شماره ۹۵۶۴۰۲۵۹۷ - ۹۶۰۹۹۷۰۹۰۴۱۰۱۱/۱۸ شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری تأیید شده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۲۳ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف - تعارض در آراء محرز است.

ب - با توجه به این که شورای عالی انقلاب فرهنگی به موجب مصوبه شماره ۴۳۲ - ۱۳۷۷/۹/۱۳ صدور مدرک معادل در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی را ممنوع اعلام کرده است و هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز به موجب رأی وحدت رویه شماره ۲۰۶ - ۱۳۸۹/۶/۱، تبدیل مدرک تحصیلی معادل به مدرک رسمی را مردود دانسته است و به موجب رأی شماره ۷۵۷ - ۱۳۹۸/۴/۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تلقی مدرک تحصیلی به عنوان مدرک بالاتر از حیث مزایای استخدامی به حکم قانونگذار منوط شده است و وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری به موجب نامه شماره ۹۸۱۰۲ - ۱۳۹۳/۶/۹ مدارک مورد استناد شاکیان را بدون مجوز و فاقد اعتبار دانسته است، بنابراین رأی به رد شکایت صحیح و موافق مقررات است. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۲ و ماده ۸۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ برای شعب دیوان عدالت اداری و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۶۰۱۴۰۶

۱۳۹۹/۳/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۰۳۲۴ مورخ ۱۳۹۹/۲/۲۳ جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۲/۲۳ شماره دادنامه: ۳۲۴ شماره پرونده: ۹۶۰۱۴۰۶

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای کاظم جوکار

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ۱- فصل ۴ عوارض و هزینه تأمین سرانه خدمات عمومی و شهری سال ۱۳۹۵، ۲- فصل ۵ عوارض حذف پارکینگ سال ۱۳۹۵، ۳- فصل ۵ هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر سال ۱۳۹۷، ۴- هزینه آسفالت سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶، ۵- بندهای ۱۲-۵، ۲-۱۲-۵، ۳- از فصل دوم عوارض صدور پروانه در سال ۱۳۹۵، ۶- عوارض نوسازی برای سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۷، ۷- عوارض قطار شهری سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶

رسیدگی به موضوع پرونده از مصادیق حکم ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ تشخیص نشد.

علی رغم ارسال نسخه ثانی شکایت و ضامنه آن برای طرف شکایت تا زمان رسیدگی به پرونده در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری هیچ پاسخی از طرف شکایت واصل نشده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۱۶ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

با توجه به اینکه در آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری وضع عوارض برای کسری، حذف یا عدم تأمین پارکینگ در مصوبات شوراهای اسلامی شهرها، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص و ابطال شده است، بنابراین مواد ۲۱ و ۲۲ تحت عنوان ضوابط احداث پارکینگ در تعیین و وضع عوارض برای کسری، حذف و عدم تأمین پارکینگ از دستورالعمل تعرفه عوارض و بهای خدمات محلی سالهای ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ شهرداری اهر از مصوبات شورای اسلامی اهر به دلایل مندرج در رأی شماره ۹۷ الی ۱۰۰ - ۱۳۹۲/۲/۱۶ و رأی شماره ۵۷۳ - ۱۳۹۶/۶/۱۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۳۴۳۲

۱۳۹۹/۳/۱۱

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۰۳۲۴ الی ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۰۳۲۴ مورخ ۱۳۹۹/۲/۲۳ جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۲/۲۳ شماره دادنامه: ۳۲۴ الی ۳۲۴

شماره پرونده: ۹۸۰۳۴۳۲، ۹۸۰۳۷۴۷، ۹۹۰۰۲۳۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

اعلام کننده تعارض: آقایان محمد سلیمان نژاد و نصیر پور حاجی

موضوع: اعلام تعارض در آراء صادر شده از شعب دیوان عدالت اداری

گردش کار: در خصوص دادخواست اشخاص به خواسته برقراری و پرداخت حقوق

و مزایای مدارک غیررسمی کارشناسی ارشد در احکام کارگزینی و حقوق بازنشستگی، شعب دیوان عدالت اداری آراء معارضی صادر کرده اند.

گردش کار پرونده‌ها و مشروح آراء به قرار زیر است:

الف: شعبه ۲۶ بدوی دیوان عدالت اداری در رسیدگی به پرونده شماره ۹۶۰۹۹۸۰۹۰۴۱۰۳۳۵ با موضوع دادخواست آقای محمد سلیمان نژاد به طرفیت سازمان بازنشستگی استان آذربایجان غربی و به خواسته اعمال مزایای مدرک کارشناسی ارشد در حکم بازنشستگی و به موجب دادنامه شماره ۹۶۰۹۹۷۰۹۰۰۱۰۲۶۸۸ - ۱۳۹۶/۹/۱۲ به شرح زیر رأی صادر کرده است:

در خصوص شکایت مذکور نظر به اینکه سازمان متبوع شاکی در زمان اشتغال طی احکام کارگزینی پس از احراز ارزش قانونی مدرک کارشناسی ارشد متعلق به شاکی اقدام به اعمال آن و پرداخت مزایای مربوطه و نیز کسر کسور قانونی و پرداخت آن به صندوق بازنشستگی نموده و موجب ایجاد حق مکتسب قانونی برای شاکی گردیده و عدم اعمال آن در ابلاغ بازنشستگی برخلاف حق یاد شده می‌باشد. لذا شکایت مطروحه وارد بوده و مستنداً به مادتهای ۱۰ و ۶۵ از قانون دیوان حکم به ورود شکایت صادر می‌شود. رأی صادره ظرف ۲۰ روز پس از ابلاغ قابل تجدیدنظرخواهی در شعب تجدیدنظر دیوان است.

در اثر تجدیدنظرخواهی از رأی مذکور شعبه ۲۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری به موجب دادنامه شماره ۹۷۰۹۹۷۰۹۵۵۲۰۹۵۶ - ۱۳۹۷/۳/۶ ضمن نقض چنین رأیی صادر کرده است:

سطح اشغال دارای مجوز و نقل و انتقال انجام شده مطابق ماده واحده موضوع این مصوبه محاسبه و دریافت می‌شود.

تبصره ۳: برای کلیه اراضی و املاک واقع در حریم و دارای مجوز از مراجع قانونی که سطح اشغال آن‌ها کمتر از ۲۰٪ حد ضابطه طرح تفصیلی باشد، عرصه مشمول، براساس ۱/۶۶ برابر سطح اشغال بنای احداث شده یا متقاضی احداث، عوارض محاسبه و دریافت خواهد شد. در صورت افزایش سطح اشغال، مابقی عرصه پلاک مطابق ماده واحده مشمول پرداخت عوارض خواهد شد.

تبصره ۴: اراضی و عرصه ساختمان‌هایی که دارای نقشه تفکیک مهور به مهر شهرداری که طبق مقررات تاریخ تفکیکی، سهم خدمات را به صورت ربالی و یا زمین به شهرداری پرداخت و یا واگذار نموده باشند مشمول عوارض هزینه خدمات عمومی و شهرداری نمی‌گردند.

تبصره ۵: از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این مصوبه، مصوبات شماره ۲۶۳۷۳-۱۳۹۰/۱۱/۱۱ و اصلاحیه شماره ۲۸۲۷۳-۱۳۹۱/۶/۱۱ و مصوبات مغایر با این مصوبه ملغی و کان لم یکن می‌گردد.

۲- فصل ۵ عوارض حذف پارکینگ سال ۱۳۹۵

الف) پارکینگ ساختمان‌های مسکونی، تجاری، اداری و صنعتی

به استناد مصوبه شماره ۲۱۰۸۷/ش الف س ۱۳۹۰/۲/۲۷ شورای اسلامی شهر و همچنین مستند به تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده، از کلیه مالکان ساختمان‌های مسکونی، تجاری، اداری، صنعتی و غیره که قادر به تأمین پارکینگ مورد نیاز نباشند، عوارض حذف پارکینگ به شرح ماده واحده، تبصر و بندهای ذیل محاسبه و اخذ می‌گردد:

ماده واحده: مالکان کلیه ساختمان‌های مسکونی، تجاری، اداری، صنعتی و غیره موظف به تأمین پارکینگ حسب ضوابط طرح تفصیلی در محل استقرار ساختمان می‌باشند به استثنای موارد خاص مندرج در مصوبه شماره ۱۰۱۶۶۶-۱۳۸۴/۴/۱۳.

تبصره: چنانچه تأمین پارکینگ در محل استقرار ساختمان بر اساس موارد خاص مندرج در مصوبه ۱۰۱۶۶۶-۱۳۸۴/۴/۱۳ شورای اسلامی مقدور نباشد، در صورت تأیید شهرداری بایستی کسری پارکینگ حداکثر تا شعاع ۱۵۰ متر (به ازای هر واحد پارکینگ روبسته ۲۵ مترمربع و روباز ۱۵ مترمربع) و به صورت زمین یکپارچه با راه دسترسی مناسب از سوی مالک یا نماینده قانونی وی تأمین و نسبت به انتقال سند رسمی آن به نام شهرداری اقدام نماید و در صورتی که امکان تأمین پارکینگ به شرح فوق وجود نداشته باشد عوارض کسر پارکینگ معادل ۱۰۰P و در بافت‌های فرسوده، در بر گذرهای با عرض ۸ متر (طبق طرح تفصیلی) معادل ۸۰P به ازای هر مترمربع محاسبه و اخذ می‌گردد و در سایر موارد حسب مورد به شرح زیر عوارض پارکینگ گروهی محاسبه و اخذ می‌شود:

۱- کلیه ساختمان‌هایی که تا تاریخ ۱۳۵۲/۱۲/۲۹ احداث شده و دارای کسری پارکینگ می‌باشند مشروط به این که از ابتدای سال ۱۳۵۳ به بعد تغییری در ساختمان ایجاد نشده و تقاضای تفکیک، تغییر کاربری و صدور سند اعیانی نداشته باشند از پرداخت این عوارض معاف خواهند بود.

تبصره ۱: در صورت تقاضای صدور سند اعیانی، چنانچه تغییری در ساختمان ایجاد نشده باشد به ازای هر مترمربع عوارض کسری پارکینگ با فرمول ۴P محاسبه و اخذ می‌شود.

تبصره ۲: چنانچه تغییر کاربری یا تفکیک اعیانی همراه با ایجاد تغییرات فیزیکی بعد از سال ۱۳۸۲ صورت گیرد، عوارض فوق به ازای هر مترمربع کسری پارکینگ بر اساس ۱۰۰P محاسبه و وصول می‌گردد و در بافت‌های فرسوده، در بر گذر تا ۸ متر (طبق طرح تفصیلی) بر اساس ۸۰P به ازای هر مترمربع محاسبه و اخذ خواهد شد.

۲- ساختمان‌هایی که بعد از سال ۱۳۵۲ و تا پایان سال ۱۳۸۲ احداث شده باشند مشروط به این که از ابتدای سال ۱۳۸۳ به بعد در ساختمان تغییری حاصل نشده و تقاضای تفکیک اعیانی و تغییر کاربری نداشته باشند به ازای هر متر مربع کسری پارکینگ ۶/۶P اخذ می‌گردد. چنانچه تغییرات صورت گرفته منجر به کسر پارکینگ گردد به همان میزان کسری پارکینگ به ازای هر مترمربع ۱۰۰P و در بافت‌های فرسوده، در بر گذر تا ۸ متر (طبق طرح تفصیلی) بر اساس ۸۰P محاسبه و اخذ می‌گردد.

۳- عوارض کسری پارکینگ برای ساختمان‌های دو طبقه مسکونی که به صورت دو واحد می‌باشند و همچنین برای یک واحد تجاری محله‌ای که بعد از سال ۱۳۸۲ احداث شده یا می‌شوند به ازای هر مترمربع کسری پارکینگ معادل ۲۵P محاسبه و اخذ می‌شود.

چنانچه مالکان نسبت به موارد اعلام شده تخلف نمایند مشمول پرداخت مابه‌التفاوت ۲۵P و ۱۰۰P خواهند بود و در بافت‌های فرسوده، در بر گذر تا ۸ متر (طبق طرح تفصیلی) موارد تخلف فوق بر اساس ۸۰P به ازای هر مترمربع محاسبه و وصول می‌گردد.

گردش کار: شاکی به موجب دادخواست و لایحه تکمیلی ابطال موارد ذکر شده در ستون موضوع شکایت و خواسته را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

۱- با عنایت به رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۳۸۱-۱۳۹۰/۹/۷ مبنی بر ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر شیراز در خصوص تفکیک و افراز متاسفانه شورای اسلامی بدون توجه به مفاد رأی هیأت عمومی اقدام به تصویب مصوبه مورد شکایت با تغییر عنوان به عوارض خدمات غیرمسکونی نموده است.

۲- در خصوص مصوبه با موضوع عوارض تأمین سرانه خدمات عمومی و شهری شورای اسلامی شهر بدون توجه به ماده ۱۰۱ اصلاحی قانون شهرداری و بدون رعایت ماده ۴ قانون مدنی (اصل عطف به ما سبق نشدن قوانین به گذشته) و همچنین بدون توجه به آراء صادره از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله رأی شماره ۳۴۲-۱۳۹۵/۶/۳، ۳۱۸-۳۲۰ مورخ ۱۳۹۵/۵/۱۲ مبادرت به تصویب مصوبه با تسری به گذشته نموده است.

۳- در خصوص عوارض حذف پارکینگ نظر به اینکه در خصوص تخلف ساختمانی کسری پارکینگ به موجب تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری مبنی بر جریمه تعیین تکلیف شده مصوبه موضوع شکایت مغایر با رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۱۳۵۴-۱۳۹۵/۱۲/۱۷ می‌باشد.

۴- با عنایت به اصل ۳۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر استفاده رایگان از وسایل آموزش و پرورش برای همه اخذ عوارض موضوع شکایت مغایر با اصول قانون اساسی می‌باشد.

۵- در خصوص اخذ عوارض قطار شهری با توجه به اینکه به ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده در این خصوص تعیین تکلیف شده عوارض موضوع شکایت فاقد وجهت قانونی می‌باشد.

۶- در خصوص هزینه آسفالت نیز با توجه به اینکه ترمیم معابر از وظایف ذاتی شهرداری‌ها می‌باشد اخذ هزینه از شهروندان مغایر با قانون می‌باشد. لذا با توجه به مراتب فوق‌الذکر، جهت جلوگیری از تضییع حقوق اینجانب مستنداً به مواد ۱۳ و ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، تقاضای صدور رأی مبنی بر ابطال مصوبه مذکور را دارم.»

متن مقرره‌های مورد اعتراض به شرح زیر است:

۱- فصل ۴ عوارض و هزینه تأمین سرانه خدمات عمومی و شهری سال ۱۳۹۵

عوارض تأمین سرانه خدمات عمومی و شهری

به استناد مصوبه ۹۳/۵۸۵۲/ص - ۱۳۹۳/۱۱/۹ شورای اسلامی شهر شیراز در خصوص عوارض تأمین سرانه خدمات عمومی و همچنین به استناد بند ۱۶ ماده ۷۱ اصلاحی قانون شوراها و بند (ب) ماده ۱۷۴ قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور و تبصره ۳ ماده ۱۰۱ اصلاحی قانون شهرداری‌ها، عوارض تأمین سرانه خدمات عمومی و شهری اراضی و املاک در محدوده و حریم، به شرح ماده واحده و تبصر ذیل آن محاسبه و اخذ می‌گردد:

ماده واحده: به استناد بند ۱۶ ماده اصلاحی قانون شوراها و بند (ب) ماده ۱۷۴ قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور و تبصره ۳ ماده ۱۰۱ اصلاحی قانون شهرداری که تأمین سرانه فضاهای عمومی و خدمات را تا سقف ۲۵٪ (بیست و پنج درصد) تعیین نموده است و به استناد تبصره ۴ قانون اخیرالذکر در مواردی که اراضی بدون رعایت ماده ۱۰۱ تفکیک یا افراز شده و تأمین انواع سرانه فضاهای عمومی و خدماتی از آن امکان‌پذیر نباشد، از اراضی و املاک مذکور واقع در محدوده و حریم شهر به غیر از کاربری باغ و حوزه استحفاظی باغات قصر دشت، عوارض تأمین سرانه خدمات عمومی و شهری معادل ۲۵B محاسبه و دریافت گردد.

تبصره ۱: عرصه ساختمان‌های با سند شش دانگ یا مشاع که قبل از سال ۱۳۵۲ داخل محدوده شهر بوده و در کاربری مربوطه قرار دارند و چنانچه مالک، قصد تفکیک عرصه ملک خود را نداشته باشد، مشمول عوارض تأمین سرانه خدمات عمومی و شهری نمی‌گردند.

تبصره ۲: اراضی و عرصه ساختمان‌های دارای سند شش دانگ و با حداکثر مساحت عرصه یک هزار مترمربع که بعد از سال ۱۳۵۲ وارد محدوده شهر شده‌اند، چنانچه در کاربری مربوطه احداث گردیده و به نوعی پاسخ نقل و انتقال، صدور پروانه یا گواهی (تأیید نقشه، وضعیت بنا، عدم خلاف) یا پایان کار از مراجع قانونی گرفته باشند، مشمول عوارض تأمین سرانه خدمات عمومی و شهری موضوع این مصوبه نمی‌گردند و در خصوص اراضی و عرصه ساختمانی با مساحت بیش از یک هزار مترمربع عرصه به نسبت ۱/۶۶ برابر سطح اشغال و همچنین به میزان سهم مورد انتقال (که با پاسخ شهرداری انتقال یافته است) مشمول عوارض تأمین سرانه خدمات عمومی و شهری نگردیده و ۱/۶۶ برابر مازاد بر

جدول شماره ۲: تعداد پارکینگ مورد نیاز در واحدهای تجاری

نوع کاربری	معیار		
	حوزه سه (حاشیه)	حوزه دو (پیرامونی)	حوزه یک (مرکزی)
تجاری	هر ۵۰ متر مربع	هر ۳۰ متر مربع	هر ۲۰ متر مربع
بالکن تجاری	هر ۱۲۰ متر مربع	هر ۹۰ متر مربع	هر ۶۰ متر مربع

* تا ۲۰ متر مربع زیربنا معاف از تأمین پارکینگ می‌باشد.

(د) معافیت تأمین پارکینگ اماکن گردشگری در بافت تاریخی فرهنگی

به استناد مصوبه شماره ۹۳/۵۴۵-۱۱/۱۳۹۳/۲/۱۱ و پیرو ابلاغ مصوبه مذکور توسط شورای اسلامی شهر به شماره ۹۳/۱۵۴۶-۲۰/۱۳۹۳/۳/۲۰ در خصوص معافیت تأمین پارکینگ اماکن گردشگری در منطقه بافت تاریخی فرهنگی شیراز و همچنین مستند به وظایف مندرج در ماده ۷۱ اصلاحی قانون شوراها، بندها و تبصره زیر به مصوبه شماره ۳۲۸۵۱-۱۳۹۲/۶/۵ الحاق و مطابق آن اقدام می‌گردد:

۱- در راستای توسعه فعالیت‌های گردشگری و حمایت از سرمایه‌گذاری در منطقه تاریخی فرهنگی شیراز (محدوده ۳۵۷ هکتاری) الزام به تأمین پارکینگ برای متقاضیان مرمت پلاک‌های ثبت‌شده در فهرست آثار تاریخی که تصمیم تبدیل به تأسیسات گردشگری (تعریف تأسیسات گردشگری مطابق قوانین موضوعه) را دارند حذف می‌گردد و عوارضی تحت عنوان حذف پارکینگ در این موارد اخذ نخواهد شد.

۲- به منظور تشویق شهروندان در بازسازی بناهای موجود در منطقه تاریخی فرهنگی شیراز (محدوده ۳۵۷ هکتاری) که اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی اجازه تجدید بنای آنها را می‌دهد، در صورتی که تجدید بنا بر اساس الگوی معماری سنتی مورد تأیید معاونت شهرسازی و معماری باشد، برای کاربریهای مسکونی و کلیه تأسیسات گردشگری موضوع قانون الزام تأمین پارکینگ حذف می‌گردد. در این موارد، عوارضی تحت عنوان حذف پارکینگ اخذ نخواهد شد. بناهای واقع در معابر با عرض بیش تر از ۱۶ متر شامل مصوبه مطرح در این بند نمی‌شوند. (اجرای این مصوبه به مدت ۳ سال می‌باشد).

تبصره ۱: شهرداری موظف است کسری پارکینگ مورد نظر را در پیرامون بافت تاریخی و فرهنگی شیراز تأمین نماید.

تبصره ۲: در صورتی که متقاضیان استفاده از موضوع این مصوبه در حین و یا پس از بهره‌برداری اقدام به تغییر کاربری پلاک به کاربری غیر از تأسیسات گردشگری نموده و یا در تجدید بنا در اجرای نقشه‌های تأیید شده (سنتی ساخت) عدول نمایند، شهرداری شیراز مکلف می‌باشد علاوه بر ارجاع موضوع به کمیسیون ماده صد نسبت به اخذ عوارض کسری پارکینگ به نرخ روز اقدام نموده و درآمد حاصل را جهت تأمین پارکینگ در همان منطقه هزینه نماید. تبصره ۳: تسهیل مربوط به حذف پارکینگ جهت متقاضیان مرمت پلاک‌های ثبت شده در فهرست آثار تاریخی و تبدیل آن‌ها به تأسیسات گردشگری فوق‌الذکر شامل تمامی ساختمان‌های میراثی ثبت شده در کل سطح شهر شیراز که واقع در بر معابر کمتر از ۱۶ متر می‌باشد نیز می‌گردد.

۴- فصل ۵ هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر سال ۱۳۹۷

(الف) هزینه تأمین و ساخت پارکینگ

به استناد مصوبه شماره ۹۵/۵۹۵۸/ص - ۱۳۹۵/۱۱/۵ و ابلاغیه آن به شماره ۹۵/۶۱۳۳/ص - ۱۳۹۵/۱۱/۱۳ شورای اسلامی شهر و همچنین مستند به بندهای الف و ب ماده ۱۷۴ قانون برنامه پنجم توسعه و بند ۱۶ ماده ۷۱ و ۸۰ اصلاحی قانون شوراها و تبصره ذیل ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده از کلیه مالکینی که قادر به تأمین پارکینگ مورد نیاز نباشند بر اساس بندهای این مصوبه هزینه مربوطه اخذ می‌گردد:

ماده واحده: با توجه به اینکه تأمین پارکینگ به دلایل فنی و شهرسازی مندرج در بند یک در هنگام صدور پروانه برای بعضی از املاک وفق بازنگری طرح تفصیلی مقدور نمی‌باشد و شهرداری می‌بایست نسبت به احداث پارکینگ عمومی اقدام نماید؛ لذا به منظور تأمین هزینه‌های مذکور به شهرداری اجازه داده می‌شود هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر بر اساس بندهای ۲ الی ۱۰ را از مالکین املاک فوق وصول نماید. بدیهی است کلیه املاکی که به دلیل عدم احداث و تأمین پارکینگ به کمیسیون ماده ۱۰۰ ارجاع و منجر به صدور رأی به اخذ جریمه می‌گردد. به استناد آراء صادره از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله دادنامه‌های ۱۱۶ - ۱۳۹۲/۱۲/۲۳ و ۹۷۷-۱۳۹۴/۸/۵ مشمول این مصوبه نمی‌گردند.

۴- به دلیل محدودیت قوانین میراث فرهنگی که امکان تعریض در گذرهای بافت تاریخی فرهنگی شیراز را نمی‌دهد در زمان تجدید بنای واحدهای مسکونی به مالکیت اشخاص حقیقی واقع در معابر با عرض گذر حداکثر ۴/۵ متر به جهت عدم وجود راه دسترس مناسب برای پلاک‌هایی که به صورت دو طبقه و حداکثر دو واحد مسکونی طراحی می‌گردند از پرداخت عوارض دو واحد کسری پارکینگ معاف می‌باشند. بدیهی است در صورتی که تعداد واحدهای مسکونی بیش از دو واحد باشد، عوارض کسری پارکینگ مزاد بر دو واحد می‌بایستی برابر مقررات جاری وصول شود.

۵- ساختمان‌هایی که دقیقاً برابر نقشه اجرایی تأیید شده از سوی شهرداری احداث گردیده و در زمان صدور پروانه یا پایان کار نسبت به کسری پارکینگ آن تعیین تکلیف نشده باشد، عوارض متعلقه به نرخ و فرمول زمان صدور پروانه و یا پایان کار اخذ خواهد شد.

۶- در هنگام تجدید بنا مالکان موظف به تأمین پارکینگ به میزان مورد نیاز می‌باشند. اما چنانچه سابقاً عوارض کسری پارکینگ را پرداخت نموده باشند در هنگام صدور مجوز تجدید بنا و به میزان عوارض پارکینگ گروهی پرداختی مشمول عوارض کسری پارکینگ نخواهند بود. همچنین در مواردی که کسری پارکینگ آن‌ها قبلاً به صورت پارکینگ روبسته و یا زمین تأمین و رسماً به نام شهرداری منتقل گردیده است در زمان تجدید بنا چنانچه قادر به تأمین پارکینگ مورد نیاز نباشند به میزان پارکینگ انتقالی و واگذار شده از تعداد واحدهای کسری پارکینگ آنان کاسته می‌شود.

۷- از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این مصوبه، کلیه مصوبات مغایر با این مصوبه کان‌لم‌یکن می‌گردد.

(ب) پارکینگ هتل‌ها و هتل آپارتمان‌ها

به استناد مصوبه ۳۰۰۲۲-۱۳۹۲/۲/۱۸ و مصوبه اصلاحی شماره ۳۲۶۸۰-۱۳۹۲/۳/۹ و همچنین وظایف مندرج در ماده ۷۱ اصلاحی قانونی شوراها و پیرو مصوبه کمیسیون ماده ۵ شورای عالی شهرسازی و معماری مورخ ۱۳۹۱/۷/۱۲ در خصوص ضوابط پارکینگ هتل‌ها و هتل آپارتمان‌ها به شرح ذیل اقدام می‌گردد:

۱- در مورد هتل‌های دو ستاره، سه ستاره، چهار ستاره و پنج ستاره هر دو اتاق یک واحد پارکینگ و در فضای جانبی هر ۵۰ مترمربع ۱/۵ پارکینگ.

۲- در مورد هتل آپارتمان‌ها هر واحد آپارتمان یک واحد پارکینگ، هر دو اتاق یک واحد پارکینگ و خدمات پشتیبان و جانبی تا ۵۰ مترمربع یک واحد پارکینگ و به ازای هر ۲۵ مترمربع اضافی یک واحد پارکینگ.

توضیح: خدمات جانبی شامل رستوران، کافی‌شاپ، سالن‌های ورزشی، تالار و سالن‌های همایش، بانک، صرافی، تجاری و فروشگاه می‌باشد.

تبصره ۱: پارکینگ مورد نیاز بر اساس ضوابط فوق‌الذکر برای هتل و هتل آپارتمان بایستی تأمین گردد و کسری پارکینگ مورد تأیید نمی‌باشد و در صورت عدم تأمین پارکینگ مورد نیاز، می‌بایست در طراحی از تعداد اتاق‌های و فضاهای جانبی کاسته گردد.

تبصره ۲: شهرداری در زمان صدور پروانه ساختمانی از متقاضیان پروانه تعهدی با این مضمون اخذ نماید: «تغییر کاربری پارکینگ به فعالیت‌های دیگر ممنوع می‌باشد و حتی در هر صورت ممکنه احتمالی شهرداری مکلف است از صدور پایان کار و پاسخ نقل و انتقال خودداری نماید و این موضوع در پروانه ساختمانی و پایان کار صادره نیز درج شود.»

(ج) پارکینگ واحدهای تجاری

به استناد مصوبه شماره ۳۱۵۰۹-۱۳۹۱/۱۲/۳ شورای اسلامی شهر و همچنین وظایف مندرج در ماده ۷۱ اصلاحی قانون شوراها در خصوص تأمین پارکینگ واحدهای تجاری در مورد آن دسته از مالکانی که بنا به اعلام شهرداری و بر اساس دستور نقشه صادره قبل از ۱۳۹۱/۸/۴ اقدام به واریز بخشی از عوارض بر اساس مصوبات شورای شهر نموده‌اند نیز در زمان مراجعه صرفاً از نظر میزان تعداد پارکینگ بر اساس ضوابط قبل از مصوبه مذکور با وی رفتار گردد اما در مورد محاسبه عوارض و سایر موارد مطابق روز عمل می‌گردد.

جهت اطلاع شهروندان ضوابط تأمین پارکینگ طرح تفصیلی برای واحدهای مسکونی بر اساس جدول ۱ ذیل و برای واحدهای تجاری بر اساس جدول ۲ ذیل محاسبه می‌گردد:

جدول شماره ۱: تعداد پارکینگ مورد نیاز در واحدهای مسکونی

تعداد پارکینگ مورد نیاز	سطح خالص آپارتمان‌های مسکونی (فضای مفید) بدون در نظر گرفتن بالکن روباز
۱	واحدهای مسکونی با مساحت ۱۵۰ متر مربع و کمتر
۱/۵	واحدهای مسکونی با مساحت ۱۵۰ تا ۲۰۰ متر مربع
۲	واحدهای مسکونی با مساحت بیشتر از ۲۰۰ متر مربع

قادر به تأمین پارکینگ مورد نیاز نباشند به میزان پارکینگ انتقالی و واگذار شده از تعداد واحدهای پارکینگ‌های مورد نیاز آنان کاسته می‌شود.

۸ - در خصوص تأمین پارکینگ واحدهای تجاری در مورد آن دسته از مالکانی که بنا به اعلام شهرداری و بر اساس دستور نقشه صادره قبل از ۱۳۹۱/۸/۴ اقدام به واریز بخشی از هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر بر اساس مصوبات شورای شهر نموده‌اند در زمان مراجعه صرفاً از نظر میزان تعداد پارکینگ بر اساس ضوابط قبل از مصوبه مذکور با وی رفتار می‌گردد؛ اما در مورد محاسبه هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر و سایر موارد مطابق روز عمل می‌گردد.

۹- مصوبه شماره ۹۳/۱۵۴۶-۱۳۹۳/۳/۲۰ شورای اسلامی شهر در خصوص معافیت تأمین پارکینگ اماکن گردشگری در بافت تاریخی فرهنگی به قوت خود باقی است.

۱۰- از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این مصوبه، کلیه مصوبات شورای اسلامی شهر در خصوص عوارض مربوط به حذف پارکینگ کان لم یکن تلقی می‌گردد.

ب) پارکینگ هتل‌ها و هتل آپارتمان‌ها

به استناد مصوبه ۳۰۰۲۲-۱۳۹۲/۲/۱۸ و مصوبه اصلاحی شماره ۳۲۶۸۰-۱۳۹۲/۳/۹ و همچنین وظایف مندرج در ماده ۷۱ اصلاحی قانونی شوراها و پیرو مصوبه کمیسیون ماده ۵ شورای عالی شهرسازی و معماری مورخ ۱۳۹۱/۷/۱۲ در خصوص ضوابط پارکینگ هتل‌ها و هتل آپارتمان‌ها به شرح ذیل اقدام می‌گردد:

۱- در مورد هتل‌های دو ستاره، سه ستاره، چهار ستاره و پنج ستاره هر دو اتاق یک واحد پارکینگ و در فضای جانبی هر ۵۰ مترمربع ۱/۵ پارکینگ.

۲- در مورد هتل آپارتمان‌ها هر واحد آپارتمان یک واحد پارکینگ، هر دو اتاق یک واحد پارکینگ و خدمات پشتیبان و جانبی تا ۵۰ مترمربع یک واحد پارکینگ و به ازای هر ۲۵ مترمربع اضافی یک واحد پارکینگ.

توضیح: خدمات جانبی شامل رستوران، کافی شاپ، سالن‌های ورزشی، تالار و سالن‌های همایش، بانک، صرافی، تجاری و فروشگاه می‌باشد.

تبصره ۱: پارکینگ مورد نیاز بر اساس ضوابط فوق‌الذکر برای هتل و هتل آپارتمان بایستی تأمین گردد و کسری پارکینگ مورد تأیید نمی‌باشد و در صورت عدم تأمین پارکینگ مورد نیاز، می‌بایست در طراحی از تعداد اتاق‌های و فضاهای جانبی کاسته گردد.

تبصره ۲: شهرداری در زمان صدور پروانه ساختمانی از متقاضیان پروانه تعهدی با این مضمون اخذ نماید: «تغییر کاربری پارکینگ به فعالیت‌های دیگر ممنوع می‌باشد و حتی در هر صورت ممکنه احتمالی شهرداری مکلف است از صدور پایان کار و پاسخ نقل و انتقال خودداری نماید و این موضوع در پروانه ساختمانی و پایان کار صادره نیز درج شود.»

ج) پارکینگ واحدهای تجاری

به استناد مصوبه شماره ۳۱۵۰۹-۱۳۹۱/۱۲/۳ شورای اسلامی شهر و همچنین وظایف مندرج در ماده ۷۱ اصلاحی قانون شوراها در خصوص تأمین پارکینگ واحدهای تجاری در مورد آن دسته از مالکانی که بنا به اعلام شهرداری و بر اساس دستور نقشه صادره قبل از ۱۳۹۱/۸/۴ اقدام به واریز بخشی از عوارض بر اساس مصوبات شورای شهر نموده‌اند نیز در زمان مراجعه صرفاً از نظر میزان تعداد پارکینگ بر اساس ضوابط قبل از مصوبه مذکور با وی رفتار گردد اما در مورد محاسبه عوارض و سایر موارد مطابق روز عمل می‌گردد.

جهت اطلاع شهروندان ضوابط تأمین پارکینگ طرح تفصیلی برای واحدهای مسکونی بر اساس جدول ۱ ذیل و برای واحدهای تجاری بر اساس جدول ۲ ذیل محاسبه می‌گردد:

جدول شماره ۱: تعداد پارکینگ مورد نیاز در واحدهای مسکونی

تعداد پارکینگ مورد نیاز	سطح خالص آپارتمان‌های مسکونی (فضای مفید) بدون در نظر گرفتن بالکن روباز
۱	واحدهای مسکونی با مساحت ۱۵۰ متر مربع و کمتر
۱.۵	واحدهای مسکونی با مساحت ۱۵۰ تا ۲۰۰ متر مربع
۲	واحدهای مسکونی با مساحت بیشتر از ۲۰۰ متر مربع

جدول شماره ۲: تعداد پارکینگ مورد نیاز در واحدهای تجاری

نوع کاربری	معیار		
	حوزه یک (مرکزی)	حوزه دو (پیرامونی)	حوزه سه (حاشیه)
تجاری	هر ۲۰ مترمربع	هر ۳۰ مترمربع	هر ۵۰ مترمربع
بالکن تجاری	هر ۶۰ مترمربع	هر ۹۰ مترمربع	هر ۱۲۰ مترمربع

* تا ۲۰ متر مربع زیربنا معاف از تأمین پارکینگ می‌باشد.

۱- مواردی که حذف پارکینگ بر اساس طرح تفصیلی شهر شیراز مصوب ۱۳۹۳/۱۰/۲۸ کمیسیون ماده ۵ موضوع قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مجاز می‌باشد:

الف) ساختمان‌هایی که در بر خیابان‌های سریع‌السير (شیرانی درجه یک بدون کندرو بر اساس نقشه سلسه مراتب عملکردی شبکه) و به عرض ۴۵ متری و بیشتر و میادین شهری قرار داشته و دسترسی اتومبیل رو نداشته باشد.

ب) در صورت استقرار بنا به فاصله کمتر از ۱۰۰ متر از یک تقاطع خطرناک (متشکل از حداقل دو گذرگاه شیرانی درجه یک یا درجه یک با دو) بر اساس نقشه سلسله مراتب عملکردی شبکه.

ج) ساختمان در محلی قرار گرفته باشد که ورود به پارکینگ مستلزم قطع درختان کهنسال باشد.

د) ساختمان در بر معبری قرار گرفته باشد که به علت شیب زیاد احداث در آن از نظر فنی مقدور نباشد.

ه) امکان تأمین پارکینگ به خاطر وضع و فرم زمین مقدور نباشد.

۲- چنانچه تأمین پارکینگ در محل استقرار ساختمان بر اساس موارد بند ۱ مقدور نباشد، بایستی کسری پارکینگ حداکثر تا شعاع ۱۵۰ متر (به ازای هر واحد پارکینگ روبسته ۲۵ مترمربع و رو باز ۱۵ مترمربع) و به صورت زمین یکپارچه با راه دسترسی مناسبی از سوی مالک یا نماینده قانونی وی تأمین و نسبت به انتقال سند رسمی آن به نام شهرداری اقدام نماید و در صورتی که امکان تأمین پارکینگ به شرح فوق وجود نداشته باشد هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر برای هر واحد پارکینگ معادل B ۱۵۰۰ و در بافت‌های فرسوده، در بر گذرهای با عرض ۸ متر (طبق طرح تفصیلی) معادل B ۱۲۰۰ به ازای هر واحد محاسبه و اخذ می‌گردد.

۳- کلیه ساختمان‌هایی که تا تاریخ ۱۳۵۲/۱۲/۲۹ احداث شده و دارای کسری ایجاد نشده و تقاضای تفکیک، تغییر کاربری و صدور سند اعیانی نداشته باشند از پرداخت هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر معاف خواهند بود.

تبصره ۱: در صورت تقاضای صدور سند اعیانی چنانچه تغییری در ساختمان ایجاد نشده باشد، برابر با ضابطه طرح تفصیلی سال ساخت به ازای هر واحد کسری پارکینگ بر اساس فرمول B ۶۰ برای هر واحد محاسبه و وصول می‌شود.

۴- هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر برای ساختمان‌های دو طبقه مسکونی که به صورت دو واحد می‌باشند و همچنین برای یک واحد تجاری محله‌ای که بعد از سال ۱۳۸۳ احداث شده به ازای هر واحد کسری پارکینگ معادل B ۳۷۵ محاسبه و وصول می‌گردد. چنانچه مالکان نسبت به موارد اعلام شده به گونه‌ای تخلف نمایند که مشمول کسری پارکینگ گردد، هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر به صورت مابه‌التفاوت B ۳۷۵ با B ۱۵۰۰ محاسبه و وصول می‌گردد. در بافت‌های فرسوده در بر گذر تا ۸ متر (طبق طرح تفصیلی) در صورتی که تخلف باعث کسری پارکینگ گردد مابه‌التفاوت B ۳۷۵ با B ۱۲۰۰ به ازای هر واحد کسری پارکینگ محاسبه و وصول می‌گردد.

تبصره: چنانچه مؤدیان براساس پروانه ساختمانی نسبت به احداث بنا اقدام نموده باشند و هیچ گونه تغییر در بنا ایجاد نشده باشد، مشمول این مصوبه نمی‌گردد.

۵- به دلیل محدودیت قوانین میراث فرهنگی که امکان تعریض در گذرهای بافت تاریخی فرهنگی شیراز را نمی‌دهد در زمان تجدیدنوی واحدهای مسکونی به مالکیت اشخاص واقع در معابر با عرض گذر حداکثر ۴/۵ متر به جهت عدم وجود راه دسترس مناسب برای پلاک‌هایی که به صورت دو طبقه و حداکثر دو واحد مسکونی طراحی می‌گردند از پرداخت هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر برای دو واحد کسری پارکینگ معاف می‌باشند. بدیهی است در صورتی که تعداد واحدهای مسکونی بیش از دو واحد باشد، هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر کسری پارکینگ مازاد بر دو واحد می‌بایستی برابر بند ۲ وصول گردد.

۶- ساختمان‌هایی که دقیقاً برابر نقشه اجرایی تأیید شده از سوی شهرداری احداث گردیده و در زمان صدور پروانه نسبت به کسری پارکینگ آن تعیین تکلیف نشده باشد چنانچه براساس ضابطه سال ساخت مکلف به تأمین پارکینگ باشند، هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر متعلقه به نرخ و فرمول زمان صدور پروانه، در زمان پایان کار وصول خواهد شد.

۷- در هنگام تجدید بنا مالکان موظف به تأمین پارکینگ به میزان مورد نیاز می‌باشند؛ اما چنانچه سابقاً هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر کسری پارکینگ را پرداخت نموده باشند در هنگام صدور مجوز تجدید بنا، به میزان تعداد کسری پارکینگ پرداختی، مشمول پرداخت هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر نخواهند بود. همچنین در مواردی که پارکینگ آنها قبلاً به صورت پارکینگ روبسته و یا زمین تأمین و رسماً به نام شهرداری منتقل گردیده است، در زمان تجدید بنا چنانچه

تبصره ۳ مکرر (اصلاحی مصوبه ۹۵/۳۸۱۴/ص - ۱۳۹۵/۷/۸): مدت زمان اعتبار مصوبه شماره ۳۲۸۵۱/ش الف س - ۱۳۹۲/۶/۵ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن از تاریخ قطعی این مصوبه به مدت سه سال خواهد بود.

تبصره ۴ (الحاقی مصوبه ۹۳/۱۵۷۸/ص - ۱۳۹۳/۳/۲۱): در صورتی که مالکین بدون اخذ مجوز اقدام به تعمیرات نمایند مشمول عوارض مربوطه خواهند بود.

تبصره ۵ (الحاقی مصوبه ۹۳/۱۵۷۸/ص - ۱۳۹۳/۳/۲۱): با توجه به این که مصوبه حاضر در جهت افزایش توان زیر ساخت‌های گردشگری و زیارتی و همچنین اصلاح سیمای منظر شهری تدوین و تنظیم گردید؛ لذا برای نمای ساختمان‌های فوق می‌بایست در زمان اخذ مجوز تعمیرات مجوز لازم از شهرداری دریافت گردد.

تبصره ۶ (الحاقی مصوبه ۹۳/۱۵۷۸/ص - ۱۳۹۳/۳/۲۱): نظر به اهمیت و تسریع در صدور مجوز احداث تأسیسات گردشگری و زیارتی مقرر شد کار گروهی ویژه با حضور (الف) معاونت شهرسازی شهرداری شیراز، (ب) مدیر درآمد شهرداری شیراز، (ج) مدیر منطقه مرتبط (د) نماینده کمیسیون گردشگری (صرفاً به عنوان ناظر و ارائه گزارش به کمیسیون مرتبط)

در حوزه معاونت شهرسازی شهرداری شیراز تشکیل و خارج از نوبت نسبت به بررسی درخواست‌های مرتبط و رفع مشکلات تراکمی، کاربری، عوارض و ... پروژه‌های فوق اقدام نماید.

- هزینه آسفالت سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶
هزینه آسفالت (سال ۱۳۹۵)

به استناد مصوبه شماره ۱۳۲۱۷/ش الف د - ۱۳۸۴/۸/۲۳ شورای اسلامی شهر، هزینه آسفالت سهم شهروندان به شرح ذیل محاسبه می‌گردد:

$\times 2 =$ درصد پرداخت هزینه خدمات سهم شهروندان

تبصره ۱: درصد مربوطه نباید از ۴۰٪ کل هزینه بیشتر باشد.

تبصره ۲: مبنای محاسبه هزینه آسفالت حداکثر بر اساس سقف فهرست بهای اعلامی از سوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی می‌باشد.

تبصره ۳: آن دسته از املاکی که اقدام به پرداخت هزینه آسفالت ننمایند، در پرونده ملک منعکس گشته تا در زمان مراجعه به شهرداری به نرخ روز محاسبه و اخذ گردد.

هزینه آسفالت (سال ۱۳۹۷)

به استناد مصوبه شماره ۱۳۲۱۷/ش الف د - ۱۳۸۴/۸/۲۳ شورای اسلامی شهر، هزینه آسفالت سهم شهروندان به شرح ذیل محاسبه می‌گردد:

$\times 2 =$ درصد پرداخت هزینه خدمات سهم شهروندان

تبصره ۱: درصد مربوطه نباید از ۴۰٪ کل هزینه بیشتر باشد.

تبصره ۲: مبنای محاسبه هزینه آسفالت حداکثر بر اساس سقف فهرست بهای اعلامی از سوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی می‌باشد.

تبصره ۳: آن دسته از املاکی که اقدام به پرداخت هزینه آسفالت ننمایند، در پرونده ملک منعکس گشته تا در زمان مراجعه به شهرداری به نرخ روز محاسبه و اخذ گردد.

و به استناد مصوبه شماره ۲۲۶۳۴/ش الف س - ۱۳۹۰/۴/۱۶ شورای اسلامی شهر شیراز و مستند به شرح وظایف مندرج در بند ۲۶ ماده ۷۶ اصلاحی قانون شوراها با اخذ هزینه‌های زیرسازی، آسفالت معابر، تک لبه از ساکنین محلات به شرح ذیل اخذ می‌گردد:

۱- با توجه به شرایط کوچه‌ها و معابر محدوده بافت فرهنگی تاریخی و محدوده بافت فرسوده مصوب شورای عالی معماری و شهرسازی، مصوبه شماره ۱۳۲۱۷/ش الف س - ۱۳۸۴/۸/۲۳ شورای اسلامی شهر اعمال نگردد و اهالی از پرداخت هزینه خودیاری معاف شوند.

۲- آن دسته از کوچه‌هایی که عملکردی فرامحله‌ای دارند و ضرورت و نیاز به روکش آسفالت دارند، بنا به تشخیص منطقه از پرداخت سهم خودیاری معاف گردند.

۳- آن دسته از کوچه‌هایی که مشکلات امور شهری دارند (همانند شیب برعکس و عدم تخلیه آب در زمان بارندگی و امثالهم) در جهت حل مشکل عمومی محل و شهرداری صرفاً در صورت ضرورت و تشخیص شهرداری منطقه از پرداخت خودیاری معاف گردند.

۴- کلیه کوچه‌ها و محلات جدید الاحداث خاکی که قصد زیرسازی و آسفالت را دارند چه در داخل شهر و چه روستاهای الحاقی برابر مصوبه شماره ۱۳۲۱۷/ش الف س - ۱۳۸۴/۸/۲۳ شورای اسلامی شهر پس از اخذ خودیاری اقدام گردد.

تبصره ۱ الحاقی: اولویت با کوچه‌هایی می‌باشد که حداقل ۶۰٪ اهالی عوارض نوسازی را بدون نیاز به اخذ پایان کار پرداخت نموده باشند.

د) معافیت تأمین پارکینگ اماکن گردشگری در بافت تاریخی فرهنگی

به استناد مصوبه شماره ۳۲۸۵۱/ش الف س - ۱۳۹۲/۶/۵ و اصلاحیه‌های آن به شماره‌های ۹۳/۵۴۵ - ۱۳۹۳/۲/۱۱ و پیرو ابلاغ مصوبه مذکور به شماره ۹۳/۱۵۴۶/ص - ۱۳۹۳/۳/۲۰ و مصوبه شماره ۹۵/۳۸۱۴/ص - ۱۳۹۵/۷/۸ و مصوبه شماره ۹۳/۱۵۷۸/ص - ۱۳۹۳/۳/۲۱ شورای اسلامی شهر و همچنین مستند به وظایف مندرج در ماده ۷۱ اصلاحی قانون شوراها، تأمین پارکینگ در اماکن گردشگری در منطقه بافت تاریخی فرهنگی شهر شیراز به صورت ذیل اقدام می‌گردد:

۱- به منظور ترغیب و تشویق سرمایه‌گذاران بخش خصوصی جهت ایجاد تأسیسات گردشگری و تقویت زیر ساخت‌های گردشگری در شهر شیراز، تأسیسات گردشگری که به موجب ماده ۱ آیین‌نامه ایجاد، اصلاح، تکمیل، درجه‌بندی و نرخ‌گذاری تأسیسات گردشگری و نظارت بر فعالیت آنها مصوب ۱۳۶۸/۲/۱۳ و اصلاحات بعدی (پیوست ۱) که دارای مجوز از سازمان میراث فرهنگ، صنایع دستی و گردشگری هستند از پرداخت صددرصد عوارض پذیره، تغییر کاربری و تراکم در حد ضابطه مربوط به پروژه مطابق آخرین مصوبه کمیسیون ماده ۵ معاف می‌باشند.

تبصره: در صورت وجود عوارض مزاد، طبق ماده ۸ قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی (پیوست ۲) معافیت‌ها و تعرفه بخش صنایع مشمول این تأسیسات خواهد گردید.

بند ۱ مکرر (الحاقی مصوبه ۹۳/۵۴۵/ص - ۱۳۹۳/۲/۱۱): در راستای توسعه فعالیت‌های گردشگری و حمایت از سرمایه‌گذاری در منطقه تاریخی فرهنگی شیراز (محدوده ۳۵۷ هکتاری) الزام به تأمین پارکینگ برای متقاضیان مرمت پلاک‌های ثبت شده در فهرست آثار تاریخی که تصمیم تبدیل به تأسیسات گردشگری (تعریف تأسیسات گردشگری مطابق قوانین موضوعه) را دارند حذف می‌گردد و عوارضی تحت عنوان حذف پارکینگ در این موارد اخذ نخواهد شد.

۲- به منظور احیاء و باز زنده‌سازی بافت قدیم شیراز و تشویق و ترغیب ساکنین این منطقه و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی جهت سرمایه‌گذاری در حفاظت، احیاء و ایجاد تأسیسات گردشگری در منطقه تاریخی فرهنگی شیراز (منطقه ۸ شهرداری) تأسیسات مشروحه در بند ۱ که دارای مجوز از سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری هستند از پرداخت صد در صد عوارض پذیره، تغییر کاربری و تراکم به میزان پروانه صادر شده معاف می‌باشند.

بند ۲ مکرر (الحاقی مصوبه ۹۳/۵۴۵/ص - ۱۳۹۳/۲/۱۱): به منظور تشویق شهروندان در بازسازی بناهای موجود در منطقه تاریخی فرهنگی شیراز (محدوده ۳۵۷ هکتاری) که اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی اجازه تجدید بنای آنها را می‌دهد در صورتی که تجدید بنا بر اساس الگوی معماری سنتی مورد تأیید معاونت شهرسازی و معماری باشد، برای کاربری‌های مسکونی و کلیه تأسیسات گردشگری موضوع قانون الزام تأمین پارکینگ حذف می‌گردد. در این موارد عوارضی تحت عنوان حذف پارکینگ اخذ نخواهد شد. بناهای واقع در معابر با عرض بیشتر از ۱۶ متر شامل مصوبه مطرح در این بند نمی‌شوند. (اجرای این مصوبه به مدت ۳ سال می‌باشد).

۳- کلیه مصوبات مغایر با این مصوبه کان لم یکن تلقی می‌گردد.

تبصره ۱ (الحاقی مصوبه ۹۳/۵۴۵/ص - ۱۳۹۳/۲/۱۱): شهرداری موظف است کسری پارکینگ مورد نظر را در پیرامون بافت تاریخی و فرهنگی شیراز تأمین نماید.

تبصره ۱ مکرر (اصلاحی مصوبه ۹۵/۳۸۱۴/ص - ۱۳۹۵/۷/۸): به شهرداری شیراز اجازه داده می‌شود بدون اخذ هرگونه عوارضی نسبت به صدور مجوز تعمیرات جزیی کلی و نوسازی کلیه تأسیسات گردشگری (قانون موضوعه) واقع در محدوده و حریم شهر شیراز اقدام نماید.

تبصره ۲ (الحاقی مصوبه ۹۳/۵۴۵/ص - ۱۳۹۳/۲/۱۱): در صورتی که متقاضیان استفاده از موضوع این مصوبه در حین و یا پس از بهره‌برداری اقدام به تغییر کاربری پلاک به کاربری غیر از تأسیسات گردشگری نموده و یا در تجدید بنا در اجرای نقشه‌های تأیید شده (سنتی ساخت) عدول نمایند، شهرداری شیراز مکلف می‌باشد علاوه بر ارجاع موضوع به کمیسیون ماده صد نسبت به اخذ عوارض کسری پارکینگ به نرخ روز اقدام نموده و درآمد حاصل را جهت تأمین پارکینگ در همان منطقه هزینه نماید.

تبصره ۲ مکرر (الحاقی مصوبه ۹۳/۱۵۷۸/ص - ۱۳۹۳/۳/۲۱): معافیت عوارض فوق شامل عوارض نوسازی و جرایم کمیسیون‌های ماده ۱۰۰ عوارض ناشی از آن نخواهد بود.

تبصره ۳ (الحاقی مصوبه ۹۳/۵۴۵/ص - ۱۳۹۳/۲/۱۱): تسهیل مربوط به حذف پارکینگ جهت متقاضیان مرمت پلاک‌های ثبت شده در فهرست آثار تاریخی و تبدیل آن‌ها به تأسیسات گردشگری فوق‌الذکر شامل تمامی ساختمان‌های میراثی ثبت شده در کل سطح شهر شیراز که واقع در بر معابر کمتر از ۱۶ متر می‌باشد نیز می‌گردد.

لازم برای تأسیسات، تجهیزات و خدمات عمومی را انجام دهند، بنابراین فصل ۴ تحت عنوان عوارض تأمین سرانه خدمات عمومی و شهری سال ۱۳۹۵ شورای اسلامی شهر شیراز ناظر بر وضع عوارض تأمین هزینه سرانه خدمات عمومی بر خلاف قوانین مذکور است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

ب - با توجه به اینکه در آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری وضع عوارض برای کسری، حذف یا عدم تأمین پارکینگ در مصوبات شوراهای اسلامی شهرها، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص و ابطال شده است، بنابراین فصل ۵ عوارض حذف پارکینگ سال ۱۳۹۵ و فصل ۵ هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر در سال ۱۳۹۷ از مصوبات شورای اسلامی شهر شیراز به دلائل مندرج در رأی شماره ۹۷ الی ۱۰۰ - ۱۳۹۲/۲/۱۶ و رأی شماره ۵۷۳ - ۱۳۹۶/۶/۱۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

ج - در تبصره ۴ ماده واحده قانون تعیین وضعیت املاک و اراضی واقع در طرحهای دولتی و شهرداریها مصوب ۱۳۶۷ مقرر شده است: (در مواردی که تهیه زمین عوض در داخل محدوده‌های مجاز برای قطعه‌بندی و تفکیک و ساختمان‌سازی میسر نباشد و احتیاج به توسعه محدوده مزبور طبق طرح‌های مصوب توسعه شهری مورد تأیید مراجع قانونی قرار بگیرد، مراجع مزبور می‌توانند در مقابل موافقت با تقاضای صاحبان اراضی برای استفاده از مزایای ورود به محدوده توسعه و عمران شهر، علاوه بر انجام تعهدات مربوط به عمران و آماده‌سازی زمین و واگذاری سطوح لازم برای تأسیسات و تجهیزات و خدمات عمومی، حداکثر ۲۰٪ از اراضی آنها را برای تأمین عوض اراضی واقع در طرح‌های موضوع این قانون و همچنین اراضی عوض طرح‌های نوسازی و بهسازی، به طور رایگان دریافت نمایند.) طبق این حکم آماده‌سازی اراضی از جمله آسفالت در زمینهایی که خارج از محدوده شهر بوده‌اند از وظایف مالکین بوده و اگر شهرداری بخواهد برای این گونه زمینها خدماتی ارائه دهد می‌تواند طبق بند ۲۶ ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور هزینه و بهای خدمات را اخذ نماید و همچنین اخذ بهای خدمات این گونه‌ای در بند (الف) ماده ۱۷۴ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۸۹ نیز تجویز شده است لذا مصوبه مورد اعتراض مربوط به سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۵ ناظر بر هزینه آسفالت مغایر قانون نیست و ابطال نشد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۶۰۰۷۹۹ ۱۳۹۹/۳/۱۱

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۰۳۲۵ مورخ ۱۳۹۹/۲/۲۳ جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۲/۲۳ شماره دادنامه: ۳۲۵ شماره پرونده: ۹۶۰۰۷۹۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای حسین محمدزاده وطن چي

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ۱- پاراگراف ۱ بند ۹ تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر بیرجند ۲- پاراگراف ۲ از صفحه ۲۳ و پاراگراف ۲ از صفحه ۲۷ طرح تفصیلی کمیسیون ماده ۵ شهر بیرجند مصوب سال ۱۳۸۷

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال ۱- پاراگراف ۱ بند ۹ تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر بیرجند ۲- پاراگراف ۲ از صفحه ۲۳ و پاراگراف ۲ از صفحه ۲۷ طرح تفصیلی کمیسیون ماده ۵ شهر بیرجند مصوب سال ۱۳۸۷ را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«۱- مطابق آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و اصول مسلم شرعی و قانونی اخذ عوارض بابت تغییر کاربری، حق مرغوبیت، ارزش افزوده و موارد مشابه خلاف

تبصره ۲ الحاقی: مقرر گردید شهرداری در خصوص پوشش آسفالت معابری که عملیات اجرایی مربوط به دستگاه‌های متولی تأمین تأسیسات زیربنایی به اتمام رسیده و خسارت مرمت دریافت نموده است ظرف ۳ ماه آینده اقدام نماید.»

در پاسخ به شکایت مذکور، شورای اسلامی شهر شیراز به موجب لایحه شماره ۱۳۹۷/۵/۲۸ - ۹۷/۲۰۸۳ توضیح داده است که:

«۱- عوارض خدمات غیرمسکونی در خصوص عوارض مربوط به صدور پروانه ساختمانی می‌باشد و ارتباطی به ادعای شاکي مبنی بر عوارض تفکیک و احراز ندارد و هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به موجب آراء متعدد از جمله رأی شماره ۵۸۷ - ۱۳۸۳/۱/۲۵ اخذ عوارض و هزینه مربوط به پروانه ساخت را مغایر با قانون ندانسته است.

۲- در خصوص مصوبه ۹۳/۵۸۵۲ - ۱۳۹۳/۱۱/۹ مبنی بر عوارض سرانه خدمات شهری قبلاً به موجب رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در این خصوص اتخاذ تصمیم شده است (رأی شماره ۲۶ - ۲۵ - ۲۴ مورخ ۱۳۹۷/۱/۲۱)

۳- در خصوص مصوبه ۲۱۰۸۷ - ۱۳۹۰/۲/۲۷ و ۳۱۵۰۸ - ۱۳۹۱/۱۲/۳ با عنوان عوارض حذف پارکینگ به موجب رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۸۴۰ الی ۸۶۰ - ۱۳۹۶/۹/۷ در این خصوص اتخاذ تصمیم شده است.

۴- عوارض قطار شهری از مصادیق مالیات نبوده و به مأخذ مالیات نیز اخذ می‌گردد و اساساً مبنای محاسبه آن تولیدات و درآمد کارخانجات است.

۵ - عوارض هزینه آسفالت اولاً: مصوبه شورا عوارض نمی‌باشد بلکه هزینه خدمات است ثانیاً: به موجب مواد ۳ و ۱۱ قانون زمین شهری هزینه آماده‌سازی بر عهده خریداران اراضی می‌باشد و اینکه ترمیم معابر از وظایف شهرداری می‌باشد این امر نافی تأمین منابع مالی خدماتی که شهرداری ارائه می‌دهد نمی‌باشد.

۶ - لذا با توجه به مراتب فوق‌الذکر، جهت جلوگیری از تضییع حقوق اینجانب مستنداً به مواد ۱۳ و ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، تقاضای صدور رأی مبنی بر ابطال مصوبات مذکور را دارم.»

در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ پرونده به هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری ارجاع می‌شود و هیأت مذکور به موجب دادنامه شماره ۱۰۵۰ - ۱۳۹۸/۲/۷ بندهای ۱۲ - ۵ - ۲ و ۱۲ - ۵ - ۳ از فصل دوم عوارض صدور پروانه در سال ۱۳۹۵، عوارض نوسازی برای سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۷ و عوارض قطار شهری سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ از تعرفه عوارض شهرداری شیراز از مصوبات شورای اسلامی شهر شیراز را قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعیت یافت.

«رسیدگی به بندهای فصل ۴ عوارض و هزینه تأمین سرانه خدمات عمومی و شهری سال ۱۳۹۵، فصل ۵ عوارض حذف پارکینگ سال ۱۳۹۵، فصل ۵ هزینه تأمین و ساخت پارکینگ مورد نیاز شهر سال ۱۳۹۷ و هزینه آسفالت سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ از تعرفه عوارض شهرداری شیراز از مصوبات شورای اسلامی شهر شیراز در دستور کار هیأت عمومی قرار گرفت.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۲۳ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف - قانونگذار طبق ماده ۱۰۱ اصلاحی قانون شهرداری و تبصره ۳ ماده مذکور مصوب ۱۳۹۰/۱/۲۸ مقرر کرده است که در اراضی با مساحت بیشتر از ۵۰۰ مترمربع که دارای سند شش‌دانگ است شهرداری برای تأمین سرانه فضای عمومی و خدماتی تا سقف بیست و پنج درصد (۲۵٪) و برای تأمین اراضی مورد نیاز احداث شوارع و معابر عمومی شهر در اثر تفکیک و افزای این اراضی مطابق با طرح جامع و تفصیلی با توجه به ارزش افزوده ایجاد شده از عمل تفکیک برای مالک، تا بیست و پنج درصد (۲۵٪) از باقی‌مانده اراضی را دریافت می‌نماید. شهرداری مجاز است با توافق مالک قدرالسهم مذکور را بر اساس قیمت روز زمین طبق نظر کارشناس رسمی دادگستری دریافت نماید و همچنین در تبصره ۴ ماده واحده قانون تعیین وضعیت املاک و اراضی واقع در طرحهای دولتی و شهرداریها، مالکین اراضی خارج از محدوده خدماتی شهر برای استفاده از مزایای محدوده خدماتی شهر موظف شده‌اند تعهدات مربوط به عمران و آماده‌سازی زمین واگذاری سطوح

نمی‌باشد و اظهار نظر در مورد آن، جا ندارد. ولی شورای شهر بیرجند مصوبه دوم پیشنهادی را با تغییر مختصری و به عنوان عوارض و با تخفیف ۴٪ تصویب نموده است و مقدار عوارض پیشنهادی را از ۵۰٪ به ۴۶٪ تغییر داده و تصویب نموده است و با توجه به این که شورای شهر قانوناً حق جعل عوارض را دارا می‌باشد، این مصوبه یعنی مورد اول از سه مورد مذکور در شکایت قانونی بوده و خلاف شرع نمی‌باشد. مگر آن که مقدار مذکور اجحاف بوده باشد»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۲۳ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف - با توجه به اینکه حسب نامه شماره ۱۳۹۷/۵/۲ - ۹۷/۱۰۰/۶۳۸۲ دبیر شورای نگهبان، مقررات مورد اعتراض خلاف شرع نیست، بنابراین در اجرای تبصره ۲ ماده ۸۴ و ماده ۸۷ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و تبعیت از نظر فقهای شورای نگهبان موجبی برای ابطال مقرره‌های مورد اعتراض از بُعد شرعی نیست.

ب - با توجه به اینکه طبق مقررات بند ۱۶ ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب سال ۱۳۷۵ با اصلاحات بعدی تعیین نوع و میزان عوارض از اختیارات انحصاری شورای اسلامی شهرها بوده و کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران نمی‌تواند پیشنهادی را برای شورای اسلامی شهر داشته باشد، بنابراین مصوبات مورد شکایت مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات کمیسیون مذکور وضع شده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

مقررات است. چرا که اصولاً و مطابق ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور مصوب سال ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی تغییر کاربری در صلاحیت شورای اسلامی نمی‌باشد، بدیهی است که نه تنها شورای شهر بلکه کمیسیون ماده ۵ نیز نمی‌تواند نسبت به اخذ عوارض تغییر کاربری اقدام کند.

۲- مطابق مواد ۳، ۱۶، ۳۸ و ۳۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده و قانونی راجع به لغو حق مرغوبیت اخذ عوارض را منحصر به امور معاملاتی و مبادلاتی بر ارزش کالا و خدمات مربوط به آن کرده است و اخذ عوارض خارج از آن خلاف موارد پیش گفته است. همچنین مطابق مواد ۳۸ و ۴۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده عوارض تعیین شده برای شهرداریها نیز فقط در خصوص تولید، حمل و نقل، صادرات و واردات کالا می‌باشد. ۳- مطابق اصل ۴۷ قانون اساسی و ماده ۳۰ قانون مدنی اصل مالکیت و حق انتفاع از آن مورد تأیید قانونگذار و شارع مقدس می‌باشد. لذا مطابق ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری خواستار ابطال مصوبه را خواستارم. « متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

۱- پاراگراف ۲ از توضیح ۲

مسکونی با تراکم بیش از حد مجاز

چنانچه زمینی با توجه به ویژه‌های خود (مساحت و غیره) بتواند تراکم ساختمانی بیشتری را اختیار نماید باید بخشی از اضافه ارزش به دست آمده را از این طریق را (به شرحی که خواهد آمد) برای عمران شهر در اختیار حساب عمران شهر شهرداری (حساب ویژه‌های تا زمان تشکیل سازمان عمران شهر) قرار دهد که از این پس هر یک از آنها که باشد حساب ویژه عمران شهر نامیده می‌شود. اخذ این اضافه ارزش و دیگر اضافه ارزش‌هایی که بعداً به آن اشاره می‌شود با تصویب شورای شهر که به تأیید مراجع قانونی رسیده باشد صورت می‌پذیرد.

۲- پاراگراف ۲ از صفحه ۲۷

هرگونه تغییر استفاده از کاربری پایین تر به کاربری مرغوب تر که طبق ضوابط طرح تفصیلی مصوب مجاز باشد منوط به پرداخت حق تعیین کاربری به میزان ۵۰٪ مابه‌التفاوت کاربری پایین تر به مرغوب‌تر است. «

در پاسخ به شکایت مذکور، شهرداری و شورای اسلامی شهر بیرجند به موجب لایحه شماره ۱/۹۸/۸۴۰۰ - ۱۳۹۸/۳/۲۳ توضیح داده است که:

۱- به موجب بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی و تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده وضع عوارض محلی جدید و برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن از جمله وظایف شوراهای اسلامی شهر است.

۲- مطابق دادنامه شماره ۵۸۷ - ۱۳۸۳/۱۱/۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تجویز اخذ عوارض دیوانی از جمله تغییر کاربری در بخشنامه‌های وزارت کشور مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص داده نشد. که این مهم مطابق بند ۱ ماده ۳۵ قانون تشکیلات شورای اسلامی مصوب سال ۱۳۶۲ و همچنین قانون موسوم به تجمیع عوارض و قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت تحت عناوین متخلف تأیید شده است.

۳- نظر آن مقام را به دادنامه مورخ ۱۳۹۷/۳/۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری جلب می‌نماید که در آن مصوبه شورای اسلامی شهر تربت حیدریه در این خصوص تأیید شده است و باطل نشد، لذا رد شکایت شاکی مورد تقاضا است. «

در خصوص ادعای مغایرت مصوبه مورد اعتراض با شرع مقدس اسلام، دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره ۹۷/۱۰۰/۶۳۸۲ - ۱۳۹۷/۵/۲ اعلام کرده است که:

«مورد مورد شکایت خلاف شرع دانسته نشد. توضیح این که دو مورد آخر از سه مورد در شکایت - یعنی توضیح ۲ پاراگراف ۲، صفحه ۲۳ و پاراگراف ۲، صفحه ۲۷ طرح تفصیلی شهر بیرجند - دو مصوبه پیشنهادی از طرف کمیسیون ماده ۵ مورخ ۱۳۸۷/۲/۲۳ به شورای شهر بیرجند بوده است و در ذیل توضیح ۲ پاراگراف ۲ تصریح شده است که: «اخذ این اضافه ارزش و دیگر ارزش‌هایی که بعداً به آن اشاره می‌شود با تصویب شورای شهر که به تأیید مراجع قانونی رسیده باشد صورت می‌پذیرد.» و علی هذا

این دو مصوبه پیشنهادی که در تاریخ ۱۳۸۷/۲/۲۳ از طرف کمیسیون ماده ۵ پیشنهاد شده است زمانی قابل عمل الزامی می‌باشد که به تصویب شورای شهر بیرجند برسد. در مورد پیشنهاد اول یعنی توضیح ۲ پاراگراف ۲ - هر چند فی حد نفسه دارای ایراد نیست - لکن در پرونده مدرکی دال بر تصویب این پیشنهاد، توسط شورای شهر بیرجند موجود

شماره ۹۶۰۱۰۲۰

۱۳۹۹/۳/۱۱

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۰۳۲۶ مورخ ۱۳۹۹/۲/۲۳ جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد. مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۲/۲۳ شماره دادنامه: ۳۲۶ شماره پرونده: ۹۶۰۱۰۲۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: خانم خدیجه حسنونند

موضوع شکایت و خواسته: ابطال جدولهای ۲-۳، ۲-۱۷، ۲-۲۱، ۲-۲۲، ۳-۱۲ و ۳-۲۵ از تعرفه عوارض بهای خدمات و سایر منابع درآمدی سال ۱۳۹۶ شهرداری خرم‌آباد

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال جدولهای ۲-۳، ۲-۱۷، ۲-۲۱، ۲-۲۲، ۳-۱۲ و ۳-۲۵ از تعرفه عوارض بهای خدمات و سایر منابع درآمدی سال

۱۳۹۶ شهرداری خرم‌آباد را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که: «۱- وفق ماده ۱۰۰ قانون شهرداری و تبصره‌های آن، قانونگذار، تخلفات ساختمانی را تعیین کرده و مرجع ذی صلاح تعیین جریمه، کمیسیون مقرر در ماده ۱۰۰ قانون مزبور است و وضع چنین عوارضی خارج از حدود اختیارات مرجع واضع (شورای اسلامی شهر خرم‌آباد) می‌باشد.

۲- هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در آرای متعددی از جمله دادنامه‌های شماره ۲۴۲ - ۱۳۹۵/۴/۱ و ۱۳۵۵ - ۱۳۹۵/۱۲/۱۷ و آرای وحدت رویه ۳۵۴ الی ۳۵۸ - ۱۳۸۰/۱۱/۱۴، در خصوص موضوع مشابه، قسمت‌هایی از دفترچه لایحه تعرفه عوارض شوراهای اسلامی شهرهای مختلف را به دلیل نقض مفاد قانون‌های مرتبط، ابطال کرده است.

لذا مستنداً به مواد ۱۳ بند ۱ ماده ۱۲، ۸۸ و ۹۲ قانون دیوان عدالت اداری [قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲] ابطال جداول فوق را از زمان صدور خواستارم.»

متن مقررهای مورد اعتراض به شرح زیر است:

«تعرفه عوارض، بهای خدمات و سایر منابع درآمدی سال ۱۳۹۶ شهرداری خرم‌آباد عوارض بر ارزش افزوده ناشی از افزایش واحد اضافه و مازاد بر مجوزات قانونی جدول

(۳-۲)

ردیف	نوع عوارض	ماخذ و نحوه محاسبه عوارض	منشاء قانونی	توضیحات
۱	نحوه محاسبه عوارض، بر ارزش افزوده ناشی از افزایش واحد اضافه و مازاد بر مجوزات قانونی (واحد مسکونی)	$50 \cdot K1P$	بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون موسوم به شوراها و تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده	تبصره ۱: رعایت ارتفاع مجاز و تراکم در سطح برابر ضوابط طرح جامع و تفصیلی به هنگام صدور شناسنامه ساختمانی توسط شهرداری الزامی است.
۲	نحوه محاسبه عوارض، بر ارزش افزوده ناشی از افزایش واحد اضافه و مازاد بر مجوزات قانونی (واحد تجاری، اداری و سایر کارپریها به استثنای انبار و پارکینگ)	$80 \cdot K2P$		تبصره ۲: ساختمانی که عوارض افزایش واحد یا تغییر بنای خود را نسبت به مندرجات پروانه ساخت یا پایان کار به حساب شهرداری واریز نکرده باشند و در صورت عدم ضرورت قلع بنا توسط کمیسیون ماده صد مشمول عوارض جدول (۲-۳) می گردند.
				تبصره ۳: مالکینی که بدون اخذ پروانه ساختمان یا مجوزات قانونی از شهرداری اقدام به احداث طبق جدید می نمایند نظر به اینکه در صورت رای به عدم ضرورت قلع بنا توسط کمیسیون ماده صد جریمه می شوند مشمول عوارض جدول فوق الذکر نمی گردند.
				الف: در املاک مسکونی در صورتی که احداث واحدهای اجرا شده حدنصاب حداقل مساحت لازم (مسکونی ۶۰ متر مربع خالص بدون احتساب مشاعات و املاک تجاری خالص ۲۰ مترمربع سایر کاربریها طبق ضوابط و مقررات طرح جامع بازنگری شهر خرم‌آباد و یا طرح تفصیلی احداث شده باشند) را رعایت کرده باشد ۷۰ درصد جدول ۳-۲ محاسبه و وصول می گردد.
				ب: در املاک مسکونی در صورتیکه احداث واحدهای اجرا شده حدنصاب حداقل مساحت لازم (مسکونی ۶۰ متر مربع خالص بدون احتساب مشاعات و تجاری خالص ۲۰ مترمربع) را رعایت نکرده باشد ۱۰۰ درصد جدول ۳-۲ محاسبه و وصول می گردد.
				تبصره ۴: دبیرخانه کمیسیون ماده صد با پیشنهاد رییس اداره فنی و شهرسازی شهرداری مناطق مکلف است نسبت به درخواست اعمال تبصره یک ماده صد قانون شهرداریها و تبدیل به حالت پروانه ساختمان اقدام نماید.
				تبصره ۵: در صورت افزایش تعداد واحدهای ساخته شده غیرمجاز نسبت به تعداد واحد مجاز بر پروانه که از یک واحد بیشتر باشد برای هر واحد اضافه مسکونی ۲۰ درصد ردیف ۱ همین جدول، واحد تجاری و سایر کاربریها ۵۰ درصد ردیف ۲ همین جدول به ضریب افزوده می شود.
				تبصره (۱): عوارض تأمین سرانه‌های خدمات عمومی شهری در اجرای بند (ب) ماده ۱۷۴ قانون برنامه پنجم توسعه کشور هنگام صدور پروانه ساختمانی یا پایانکار یا اخذ هرگونه استعلام توسط شهرداری محاسبه و به حساب جداگانه به نام اداره املاک شهرداری معرفی شده از طرف شهرداری توسط مؤدی فقط برای یکبار واریز می گردد.
				تبصره (۲): هرگونه هزینه از این محل به جز تملک سرانه‌های عمومی مرتبط با وظایف شهرداری ممنوع و در حکم تصرف در اموال عمومی دولت است. بدیهی است رییس اداره املاک شهرداری خرم‌آباد مکلف است هر سه ماه یکبار گزارشی از هزینه کرد وجوه مازاد از این محل را به شهردار خرم‌آباد و شورای اسلامی شهر منعکس نماید.
				تبصره (۳): عوارض فوق صرفاً شامل محاسبه کل اعیان احداثی یا موجود می گردد در صورتیکه ملکی در مسیر تعریض قرار داشته باشد منبای محاسبه حق سرانه مساحت اعیانی باقی مانده بعد از رعایت بر اصلاحی می باشد.
				تبصره (۴): املاک ساخته شده که فاقد هرگونه سابقه در شهرداری یا پروانه احداثی در سنوات گذشته می باشد و برای اولین بار به شهرداری مراجعه می نمایند مشمول عوارض فوق می گردند.
				تبصره (۵): در صورتی که متقاضیان درخواست عدم خلاف یا پایان کار بر خلاف مندرجات پروانه ساختمان اضافه بنا احداث نموده باشند و توسط کمیسیون ماده صد رای ابقا صادر شده باشد کل اضافه بنا مشمول پرداخت عوارض تأمین سرانه‌های خدمات عمومی می گردد.
				تبصره (۶): وصول این آیتم ماهیت کاملاً عمرانی داشته و شهرداری حق هزینه آن در بخشهای جاری را ندارد بدیهی است وجوه مازاد صرفاً جهت تأمین سرانه‌های عمومی و یا تعریض و یا تملک سرانه‌های عمومی هزینه می گردد.

سهم شهروندان از عوارض تأمین سرانه‌های خدمات عمومی شهری جدول (۲-۲)

ردیف	نوع عوارض	ماخذ و نحوه محاسبه عوارض	منشاء قانونی	توضیحات
۱	سهم شهروندان از عوارض تأمین سرانه‌های خدمات عمومی شهری به ازای هر متر مربع اعیانی	P	بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون موسوم به شوراها و تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده	تبصره (۱): عوارض تأمین سرانه‌های خدمات عمومی شهری در اجرای بند (ب) ماده ۱۷۴ قانون برنامه پنجم توسعه کشور هنگام صدور پروانه ساختمانی یا پایانکار یا اخذ هرگونه استعلام توسط شهرداری محاسبه و به حساب جداگانه به نام اداره املاک شهرداری معرفی شده از طرف شهرداری توسط مؤدی فقط برای یکبار واریز می گردد.
				تبصره (۲): هرگونه هزینه از این محل به جز تملک سرانه‌های عمومی مرتبط با وظایف شهرداری ممنوع و در حکم تصرف در اموال عمومی دولت است. بدیهی است رییس اداره املاک شهرداری خرم‌آباد مکلف است هر سه ماه یکبار گزارشی از هزینه کرد وجوه مازاد از این محل را به شهردار خرم‌آباد و شورای اسلامی شهر منعکس نماید.
				تبصره (۳): عوارض فوق صرفاً شامل محاسبه کل اعیان احداثی یا موجود می گردد در صورتیکه ملکی در مسیر تعریض قرار داشته باشد منبای محاسبه حق سرانه مساحت اعیانی باقی مانده بعد از رعایت بر اصلاحی می باشد.
				تبصره (۴): املاک ساخته شده که فاقد هرگونه سابقه در شهرداری یا پروانه احداثی در سنوات گذشته می باشد و برای اولین بار به شهرداری مراجعه می نمایند مشمول عوارض فوق می گردند.
				تبصره (۵): در صورتی که متقاضیان درخواست عدم خلاف یا پایان کار بر خلاف مندرجات پروانه ساختمان اضافه بنا احداث نموده باشند و توسط کمیسیون ماده صد رای ابقا صادر شده باشد کل اضافه بنا مشمول پرداخت عوارض تأمین سرانه‌های خدمات عمومی می گردد.
				تبصره (۶): وصول این آیتم ماهیت کاملاً عمرانی داشته و شهرداری حق هزینه آن در بخشهای جاری را ندارد بدیهی است وجوه مازاد صرفاً جهت تأمین سرانه‌های عمومی و یا تعریض و یا تملک سرانه‌های عمومی هزینه می گردد.

سازمان فرهنگی ورزشی جدول (۳-۲)

ردیف	نوع عوارض	ماخذ و نحوه محاسبه عوارض (ریال)	منشاء قانونی	توضیحات
۱	بهره برداری از سالنهای ورزشی، چند منظوره شهید حشمت اله بیرانوند / شهرداری مرکزی و زمینهای ورزشی محلات و سایر سالنهای الحاقی	با پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیات مدیره و تأیید شورای اسلامی شهر	بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون موسوم به شوراها و تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده	تبصره ۱: عوارض توسعه فعالیتهای فرهنگی و ورزشی شامل عوارض صدور پروانه، عوارض پذیره می باشد که در هنگام صدور پروانه ساختمانی و پایان کار قابل وصول است.
۲	بهره برداری از شهربازی سطح شهر کیو، معلم، پارک دانشجو، بهشت	با پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیات مدیره و تأیید شورای اسلامی شهر		تبصره ۲: در صورتیکه احداث واحدهای اجرا شده حدنصاب حداقل مساحت لازم (مسکونی ۶۰ متر مربع خالص بدون احتساب مشاعات و تجاری خالص ۲۰ مترمربع) را رعایت نکرده باشد ۱۰۰ درصد جدول ۳-۲ محاسبه و وصول می گردد.
۳	شهربازی و لوپا یارکهای خصوصی، (رنگین کمان و ...)	۳ درصد بهای بلیط		تبصره ۳: مالکینی که بدون اخذ پروانه ساختمان یا مجوزات قانونی از شهرداری اقدام به احداث طبق جدید می نمایند نظر به اینکه در صورت رای به عدم ضرورت قلع بنا توسط کمیسیون ماده صد جریمه می شوند مشمول عوارض جدول فوق الذکر نمی گردند.
۴	دریاچه کیو، بهشت، مامج، (جهت قایقرانی و ورزشهای تفریحی)	با پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیات مدیره و تأیید شورای اسلامی شهر		الف: در املاک مسکونی در صورتی که احداث واحدهای اجرا شده حدنصاب حداقل مساحت لازم (مسکونی ۶۰ متر مربع خالص بدون احتساب مشاعات و املاک تجاری خالص ۲۰ مترمربع سایر کاربریها طبق ضوابط و مقررات طرح جامع بازنگری شهر خرم‌آباد و یا طرح تفصیلی احداث شده باشند) را رعایت کرده باشد ۷۰ درصد جدول ۳-۲ محاسبه و وصول می گردد.
۵	باغ وحش و باغ پرندگان و ...	با پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیات مدیره و تأیید شورای اسلامی شهر		ب: در املاک مسکونی در صورتیکه احداث واحدهای اجرا شده حدنصاب حداقل مساحت لازم (مسکونی ۶۰ متر مربع خالص بدون احتساب مشاعات و تجاری خالص ۲۰ مترمربع) را رعایت نکرده باشد ۱۰۰ درصد جدول ۳-۲ محاسبه و وصول می گردد.
۶	اجاره کلیه سازه‌ها و امکانات تبلیغاتی (استندها، بیلبوردها و تلویزیونهای شهری، تبلیغات الکترونیکی)	با پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیات مدیره و تأیید شورای اسلامی شهر		تبصره ۴: دبیرخانه کمیسیون ماده صد با پیشنهاد رییس اداره فنی و شهرسازی شهرداری مناطق مکلف است نسبت به درخواست اعمال تبصره یک ماده صد قانون شهرداریها و تبدیل به حالت پروانه ساختمان اقدام نماید.
۷	تأمین و توسعه فعالیتهای فرهنگی، ورزشی	۱ درصد		تبصره ۵: در صورت افزایش تعداد واحدهای ساخته شده غیرمجاز نسبت به تعداد واحد مجاز بر پروانه که از یک واحد بیشتر باشد برای هر واحد اضافه مسکونی ۲۰ درصد ردیف ۱ همین جدول، واحد تجاری و سایر کاربریها ۵۰ درصد ردیف ۲ همین جدول به ضریب افزوده می شود.
۸	خانه‌های فرهنگ و هنر (خلاقیات، اسباب بازی و ...)	با پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیات مدیره و تأیید شورای اسلامی شهر		تبصره (۱): عوارض تأمین سرانه‌های خدمات عمومی شهری در اجرای بند (ب) ماده ۱۷۴ قانون برنامه پنجم توسعه کشور هنگام صدور پروانه ساختمانی یا پایانکار یا اخذ هرگونه استعلام توسط شهرداری محاسبه و به حساب جداگانه به نام اداره املاک شهرداری معرفی شده از طرف شهرداری توسط مؤدی فقط برای یکبار واریز می گردد.
۹	برگزاری کارگاهها، دوره‌ها، تورها، کلاسهای آموزشی، فرهنگی، آموزشی، مهارتی و ...	با پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیات مدیره و تأیید شورای اسلامی شهر		تبصره (۲): هرگونه هزینه از این محل به جز تملک سرانه‌های عمومی مرتبط با وظایف شهرداری ممنوع و در حکم تصرف در اموال عمومی دولت است. بدیهی است رییس اداره املاک شهرداری خرم‌آباد مکلف است هر سه ماه یکبار گزارشی از هزینه کرد وجوه مازاد از این محل را به شهردار خرم‌آباد و شورای اسلامی شهر منعکس نماید.
۱۰	حق کارشناسی و حق التدریس کارشناسان، مدرسان و مربیان سازمان برگزاری کارگاهها، کلاسها، مسابقات	با پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیات مدیره و تأیید شورای اسلامی شهر		تبصره (۳): عوارض فوق صرفاً شامل محاسبه کل اعیان احداثی یا موجود می گردد در صورتیکه ملکی در مسیر تعریض قرار داشته باشد منبای محاسبه حق سرانه مساحت اعیانی باقی مانده بعد از رعایت بر اصلاحی می باشد.
۱۱	آگهی‌های تبلیغاتی شبکه استانی	۱۰ درصد قرارداد منعقد شده		تبصره (۴): املاک ساخته شده که فاقد هرگونه سابقه در شهرداری یا پروانه احداثی در سنوات گذشته می باشد و برای اولین بار به شهرداری مراجعه می نمایند مشمول عوارض فوق می گردند.
۱۲	عوارض سازه‌های تبلیغاتی، و بیلبوردهای ادارات و نهادها و ارگانهای دولتی و وابسته به دولت و مجتمع رنگین کمان و سازمان میراث فرهنگی به استثناء واحدهای تجاری	با پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیات مدیره و تأیید شورای اسلامی شهر		تبصره (۵): در صورتی که متقاضیان درخواست عدم خلاف یا پایان کار بر خلاف مندرجات پروانه ساختمان اضافه بنا احداث نموده باشند و توسط کمیسیون ماده صد رای ابقا صادر شده باشد کل اضافه بنا مشمول پرداخت عوارض تأمین سرانه‌های خدمات عمومی می گردد.
۱۳	عوارض سالنها، صحن‌ها، هتل‌ها (تالارها) خارج از محدوده قانونی و در حریم شهر، باغچه و اماکنی که جهت پذیرایی و ... از آن استفاده می شود.	یک درصد درآمد یا قرارداد یا اجاره بها		تبصره (۶): وصول این آیتم ماهیت کاملاً عمرانی داشته و شهرداری حق هزینه آن در بخشهای جاری را ندارد بدیهی است وجوه مازاد صرفاً جهت تأمین سرانه‌های عمومی و یا تعریض و یا تملک سرانه‌های عمومی هزینه می گردد.
۱۴	اجاره بهای اماکن و فضاهای ورزشی که در اختیار سازمان فرهنگی ورزشی می باشد.	با پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیات مدیره و تأیید شورای اسلامی شهر		
۱۵	عوارض فروش بلیط نگارخانه و موزه‌های خصوصی و دولتی و اماکن میراث ملی	۱۰ درصد کل بهای بلیط یا قرارداد		
۱۶	نمایشگاه و فروشگاه‌های فصلی، و مناسبی، (بهار مالگه و ...)	با پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیات مدیره و تأیید شورای اسلامی شهر		

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیر شهرداری منطقه ۳ خرم‌آباد به موجب لایحه شماره ۱۱۹۰۲۵ - ۱۳۹۶/۱۱/۱۲ توضیح داده است که:

«برابر بند ۸ مفاد ماده ۴۵ قانون شهرداریها مصوب ۱۳۳۴ تصویب لوایح و برقراری یا الغا عوارض شهرداری (تغییر نوع و میزان آن از وظایف انجمن شهر بوده) نیز بند ۱ ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشور مصوب ۱۳۶۱ (مادامی که شورای شهر می تواند با تنفیذ ولی امر برای تأمین هزینه‌های شهرداری عوارضی متناسب با امکانات اقتصادی محل و خدمات ارائه شده تعیین نماید) و یا بند ۴ آن (که تصویب آیین نامه پیشنهادی شهرداری از وظایف شورا است) نیز اصل هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی در اشاره به (وامرهم شوری بینهم) و (شاورهم فی الامر) که شورای استان و شهر از ارکان تصمیم گیری و اداره امور کشورند یا اصل ۱۰۰ آن که در جهت پیشبرد سریع برنامه‌های اجتماعی، بهداشتی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم با توجه به مقتضیات محل اداره امور هر شهر و ... شورایی به نام شهر و ... انتخاب می گردند و یا بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات (وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ که تصویب لوایح و برقراری یا لغو عوارض شهرداری همچنین تغییر نوع کاربری و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت از وظایف وزارت کشور است) و در

از باقیمانده اراضی را دریافت می‌نماید. شهرداری مجاز است با توافق مالک قدرالسهم مذکور را بر اساس قیمت روز زمین طبق نظر کارشناس رسمی دادگستری دریافت نماید و همچنین در تبصره ۴ ماده واحده قانون تعیین وضعیت املاک و اراضی واقع در طرحهای دولتی و شهرداریها، مالکین اراضی خارج از محدوده خدماتی شهر برای استفاده از مزایای محدوده خدماتی شهر موظف شده‌اند تعهدات مربوط به عمران و آماده‌سازی زمین واگذاری سطوح لازم برای تأسیسات، تجهیزات و خدمات عمومی را انجام دهند، لکن برای تأمین سرانه‌ها عوارضی پیش‌بینی نکرده است، بنابراین طبق مصوبه مورد شکایت وضع عوارض برای تأمین هزینه سرانه خدمات عمومی برخلاف قوانین مذکور است و بند ۲- ۳۲ مصوبه شورای اسلامی شهر خرم‌آباد برای اجرا در سال ۱۳۹۶ مغایر قانون وضع شده و مستند بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

ج - با توجه به اینکه در آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری وضع عوارض یا بهای خدمات بر بلیط سینما و تئاتر و نمایش، مسابقات ورزشی، استخرها، شهربازی، سیرک، اماکن تفریحی، فرهنگی و هنری و برپایی نمایشگاه‌ها در مصوبات شوراها و شهراهای اسلامی شهرها مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص و ابطال شده است، بنابراین مصوبه شورای اسلامی خرم‌آباد در ردیف‌های ۳، ۷ و ۱۵ از جدول ۳- ۲۵ تحت عنوان سازمان فرهنگی ورزشی و تبصره‌های یک و دو آن از مصوبه مورد شکایت به دلائل مندرج در رأی شماره ۵۶۴ الی ۵۶۹ مورخ ۱۳۹۵/۸/۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
 معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

شماره ۹۹۰۰۳۲۱
 بسمه تعالی
 جناب آقای اکبر پور
 رئیس محترم هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران
 با سلام
 یک نسخه از رأی هیأت‌عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه‌های ۹۹۰۰۳۲۱-۳۴۳ و ۹۹۰۰۳۲۱-۳۴۲ مورخ ۹۹۰۰۳۲۱-۳۴۳ و ۹۹۰۰۳۲۱-۳۴۲ مورخ ۱۳۹۹/۲/۳۰ با موضوع: «پرداختی‌های ارزی و هر نوع پرداختی که مربوط به کار بر روی شناور می‌باشد جزو دستمزد پایه محسوب نمی‌شود و قابل احتساب در مزایای پایان کار نیست» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.
 مدیرکل هیأت‌عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۲/۳۰
 شماره دادنامه: ۳۴۲-۳۴۳
 شماره پرونده: ۹۹۰۰۳۲۱، ۹۸۰۲۶۲۸
 مرجع رسیدگی: هیأت‌عمومی دیوان عدالت اداری.
 اعلام‌کننده تعارض: آقایان سعید کنعانی، حمیدرضا غضنفری با وکالت آقای سیدحسین خنجری هندچوب

موضوع: اعلام تعارض در آراء صادر شده از شعب دیوان عدالت اداری
 گردش کار: در خصوص دادخواست اشخاص به خواسته ابطال آراء مراجع حل اختلاف کار و الزام کارفرما بر احتساب حق سعی و مزایای پایان کار بر مبنای دریافتی‌های ارزی و غیرارزی شعب دیوان عدالت اداری آراء معارضی صادر کرده‌اند.
 گردش کار پرونده‌ها و مشروح آراء به قرار زیر است:

الف: شعبه ۳۹ بدوی دیوان عدالت اداری در رسیدگی به پرونده شماره ۹۴۰۹۹۸۰۹۰۳۹۰۱۴۲۶ با موضوع دادخواست آقای مهرا نادی با وکالت خانم الهام مظاهری به طرفیت اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی و به خواسته اعتراض به رأی شماره ۲۲۴۸ - ۱۳۹۳/۱۱/۵ هیأت حل اختلاف به موجب دادنامه شماره ۹۵۰۹۹۷۰۹۰۳۹۰۲۴۳۵ - ۱۳۹۵/۱۰/۲۵ به شرح زیر رأی صادر کرده است:

در خصوص شکایت آقای مهرا نادی به طرفیت اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی شمیرانات به خواسته نقض رأی شماره ۲۲۴۸ - ۱۳۹۳/۱۱/۵ هیأت حل اختلاف نظر به مفاد شکایت شاکو و مستندات ابرازی پیوست دادخواست و مفاد لایحه جوابیه طرف

تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ (که شوراها و شورای اسلامی شهر جهت وضع هر یک از عوارض محلی جدیدی که تکلیف آنها در این قانون مشخص نشده باشد موظف بوده موارد را حداکثر تا پانزدهم هر سال برای اجرا در سال بعد تصویب و اعلام نمایند) نیز ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراها و شهر اسلامی شهر، بخش و شهرک موضوع قانون تشکیلات و وظایف و انتخابات شوراها و شهر اسلامی کشور و انتخاب شهرداران در سال ۱۳۷۸ (که شورای اسلامی شهر می‌تواند برای تأمین بخشی از هزینه‌های شهر و ... اعم از هزینه‌های خدماتی، اداری، عمرانی با رعایت ضوابط و ترتیبات و یا سیاست‌های موضوع این آیین‌نامه، عوارض وضع نمایند و یا ماده ۳۰ آیین‌نامه مالی شهرداریها مصوب ۱۳۴۶ که هر شهرداری دارای تعرفه‌ای خواهد بود که در آن انواع عوارض و بهاء خدمات و سایر درآمدهایی که به وسیله شهرداری و سازمانهای تابعه وصول و تحصیل می‌شود درج و هر نوع عوارض بهای خدمات جدیدی که وضع و تصویب می‌گردد یا هر نوع تغییر که در نوع و میزان نرخ آنها صورت می‌گیرد در تعرفه مذکور منعکس می‌شود و یا بند (الف) ماده ۴۳ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۶۹ (در صورتی که درآمدهای وصولی ناشی از عوارض تکافوی هزینه‌های شهرداری را نمایند وضع عوارض جدید و افزایش عوارض موجود صرفاً با پیشنهاد وزیر کشور و تصویب رئیس جمهور خواهد بود و یا تبصره ۱ ماده ۵ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۱ که وضع عوارض محلی جدید و یا افزایش نرخ هر یک از عوارض محلی می‌بایست حداکثر تا ۱۵ بهمن هر سال برای اجرا در سال بعد تصویب و اعلام عمومی گردد. لذا عنوان عدم اختیارات شورا در امور معنونه با هیچ یک از قوانین فوق و دستورات قانونگذار همخوانی نخواهد داشت. حالیه توجه به جمیع جهات ميسوئب تقاضای صدور حکم بر رد خواسته نامبرده طبق مفاد آیین دادرسی و تشکیلات آن مرجع مورد استدعاست.»

در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ پرونده به هیأت تخصصی شوراها و شورای اسلامی دیوان عدالت اداری ارجاع می‌شود و هیأت مذکور به موجب دادنامه شماره ۱۰۰۴ - ۱۳۹۵/۱۱/۲۶، جداول ۲- ۱۷ تحت عنوان عوارض ملزاد بر تراکم ساختمانی، ۲- ۲۱ تحت عنوان عوارض پیش‌آمدگی، ۳- ۱۲ تحت عنوان عوارض آتش‌نشانی، ۳- ۲۵ تحت عنوان سازمان فرهنگی ورزشی به [استثناء ردیف‌های ۳، ۷ و ۱۵ و تبصره‌های «یک» و «دو»] از تعرفه عوارض و بهای خدمات و سایر منابع درآمدی سال ۱۳۹۶ شهرداری خرم‌آباد از مصوبات شورای اسلامی شهر خرم‌آباد را قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد.
 رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعیت یافت.

رسیدگی به جداول ۲- ۳ تحت عنوان عوارض بر ارزش افزوده ناشی از افزایش واحد اضافه و ملزاد بر مجوزات قانونی، ۲- ۲۲ تحت عنوان عوارض تأمین سرانه‌های خدمات عمومی شهری و ردیف‌های ۳، ۷ و ۱۵ و تبصره‌های «یک» و «دو»، از ۳- ۲۵ تحت عنوان سازمان فرهنگی ورزشی از تعرفه عوارض و بهای خدمات و سایر منابع درآمدی سال ۱۳۹۶ شهرداری خرم‌آباد از مصوبات شورای اسلامی شهر خرم‌آباد در دستور کار هیأت عمومی قرار گرفت.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۲۳ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف - هر چند عنوان عوارض عنوان صحیحی انتخاب نشده است لکن واقع امر تبدیل یک واحد به دو یا چند واحد بوده و طبق آراء هیأت عمومی دیوان عدالت اداری وضع عوارض برای چنین امری موضوع بند ۲- ۳ مصوبه شورای اسلامی شهر خرم‌آباد برای اجرا در سال ۱۳۹۶ طبق دلائل مندرج در رأی شماره ۲۶ - ۱۳۹۲/۱/۹ مغایر قانون یا خارج از حدود اختیارات نیست لذا مصوبه مورد شکایت ابطال نشد.

ب - هر چند قانونگذار طبق ماده ۱۰۱ اصلاحی قانون شهرداری و تبصره ۳ ماده مذکور مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۲۸ مقرر کرده است که در اراضی با مساحت بیشتر از ۵۰۰ مترمربع که دارای سند شش‌دانگ است شهرداری برای تأمین سرانه فضای عمومی و خدماتی تا سقف بیست و پنج درصد (۲۵٪) و برای تأمین اراضی مورد نیاز احداث شوارع و معابر عمومی شهر در اثر تفکیک و افراز این اراضی مطابق با طرح جامع و تفصیلی با توجه به ارزش افزوده ایجاد شده از عمل تفکیک برای مالک، تا بیست و پنج درصد (۲۵٪)

۱۳۹۹/۳/۲۰

شماره ۹۷۰۰۹۲۷

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس محترم هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

یک نسخه از رأی هیأت‌عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۳۹۹/۲/۳۰ مورخ ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۰۳۴۴ با موضوع: «عدم تسری معافیت مالیات مقرر در ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی ج.ا. به درآمد حقوق کارکنان واحدهای مستقر در آن مناطق» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت‌عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۲/۳۰ شماره دادنامه: ۳۴۴ شماره پرونده: ۹۷۰۰۹۲۷

مرجع رسیدگی: هیأت‌عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکي: آقای علی اصغر کاشفی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال مکاتبه‌های شماره ۲۳۲/۲۵۶۰۷/ص -

۱۳۹۱/۱۲/۲۰ و ۲۳۰/۷۲۵۸ - ۵/۲۳۰/۷۲۵۸ - ۱۳۹۲/۳/۲۲ سازمان امور مالیاتی کشور

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال مکاتبه‌های شماره ۲۳۲/۲۵۶۰۷/ص -

۱۳۹۱/۱۲/۲۰ و ۲۳۰/۷۲۵۸ - ۵/۲۳۰/۷۲۵۸ - ۱۳۹۲/۳/۲۲ سازمان امور مالیاتی کشور از تاریخ تصویب

را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«۱ - طبق مکاتبات مورد شکایت، معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران شامل دستگاه‌های اجرایی مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی نیز شده است. این امر خلاف منطوق ماده ۱۳ قانون یاد شده است. زیرا طبق این ماده، اشخاص حقیقی و حقوقی در صورتی که در منطقه آزاد فعالیت اقتصادی داشته باشند و برای آنها مجوز فعالیت صادر شده باشد، مشمول معافیت موضوع این ماده می‌گردند. این در حالی است که براساس ماده ۱۱ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی، فعالیت اقتصادی فعالیتی است که برای آن مجوز صادر می‌شود و با توجه به اینکه دستگاه‌های اجرایی برای فعالیت خود نیاز به اخذ مجوز از مناطق آزاد ندارند، نمی‌توان آنها را مشمول عنوان فعالیت اقتصادی دانست. از سوی دیگر صدور مجوز توسط سازمان منطقه آزاد طبق ماده ۱۱ قانون فوق برای مشاغل است که متصدی مستقیم ندارند. در حالی که دستگاه‌های اجرایی متصدی مستقیم داشته و تابع قوانین استخدامی هستند. بنابراین صدور مجوز هم برای آنها عملاً امکان‌پذیر نیست.

۲ - طبق بند «ت» ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم: «شرط برخورداری از هرگونه معافیت مالیاتی برای اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در مناطق آزاد و سایر مناطق کشور تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موقع مقرر قانونی است.» و از سوی دیگر حکم ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم ناظر به اشخاص حقوقی غیردولتی است. بنابراین سازمان مناطق آزاد با ماهیت دولتی خود نمی‌تواند اظهارنامه مالیاتی تسلیم و در نتیجه نمی‌تواند مشمول معافیت مالیاتی شود و مکاتبات مورد شکایت از این جهت نیز خلاف قانون است.»

در پی اخطار رفع نقضی که از طرف دفتر هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری، برای شاکي ارسال شده بود، وی به موجب لایحه ای که به شماره ۹۷ - ۹۲۷ - ۱ مورخ ۱۳۹۷/۵/۱ ثبت این دفتر شده پاسخ داده است که:

«بازگشت به ایراد رفع نقض مربوط به پرونده کلاسه شماره ۹۷۰۹۹۸۰۹۰۵۸۰۰۳۶۶ به شماره پیگیری ۹۷۰۰۹۲۷ بدین وسیله مراتب به شرح ذیل جهت دستور الحاق به پرونده به حضور تقدیم می‌گردد. با عنایت به رأی شماره ۳۰/۴/۲۰۹۰ - ۳۰/۴/۲۰۹۰ شورای عالی مالیاتی به این شرح: گزارش شماره ۳۵۵۴ - ۳۰/۵ - ۱۳۷۲/۹/۱۶ و ۳۶۸۱ - ۳۰/۵ - ۱۳۷۲/۱۰/۷ دفتر فنی مالیاتی عنوان معاونت درآمدهای مالیاتی در خصوص ابهامات مربوط به موارد شمول یا عدم شمول معافیت موضوع ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۲/۷ مجلس شورای اسلامی حسب ارجاع معاونت مذکور در جلسه مورخ ۱۳۷۴/۳/۲۰ هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی که خلاصه موارد ابهام به شرح زیر می‌باشد مطرح است: «۱- آیا حقوق بگیران صاحبان مشاغل که در منطقه آزاد تجاری به فعالیت اقتصادی اشتغال دارند مشمول معافیت مقرر در ماده قانونی یاد شده می‌باشند یا خیر؟

۲- در مورد شخص حقیقی که حائز شرایط به شرح مذکور در صدر ماده قانونی فوق

است در صورت فوت آیا به دارایی‌های وی در این مناطق مالیات بر ارث تعلق می‌گیرد؟

شکایت به شماره ۲۴۶۲ - ۱۳۹۴/۹/۸ و ملاحظه محتویات پرونده اداره کار به شمارگان ۹۳/۲۲۴۸ از آنجا که کار اصلی شاکي و به عبارتی ماهیت و محیط کار ایشان در دریا و بر روی شناور بوده و در طول ایام استقرار در خشکی هیچ‌گونه کارکردی نداشته و از طرفی تاکنون طرح طبقه بندی و ارزیابی مشاغل در کارگاه مربوطه اجرایی نگردیده لذا با این توصیف و به استناد تبصره ۱ ماده ۳۶ قانون کار پرداختی‌های ارزی (دلاری) که به سبب ماهیت شغل مذکور پرداخت شده جزء مزایای ثابت و مزد کارگر محسوب می‌گردد بنابراین شکایت شاکي وارد تشخیص و حکم به ورود شکایت و نقض رأی معترض عنه و رسیدگی مجدد در هیأت مربوطه صادر و اعلام می‌گردد. رأی صادره به استناد ماده ۶۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ظرف مهلت بیست روز از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظر خواهی در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری است.

رأی مذکور به موجب رأی شماره ۹۶۰۹۹۷۰۹۵۶۷۰۱۰۹۱ - ۹۶۰۹۹۷/۷/۱۷ شعبه ۱۸ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری تأیید شده است.

ب: شعبه ۱۹ بدوی دیوان عدالت اداری در رسیدگی به پرونده‌های شماره ۹۴۰۹۹۸۰۹۰۱۹۰۱۶۷۲ و ۹۴۰۹۹۸۰۹۰۱۹۰۱۶۰۴ با موضوع دادخواست آقای حمیدرضا غضنفری با وکالت آقای سیدحسین خنجری هندچوب به طرفیت اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی و به خواسته نقض رأی شماره ۲۲۵ - ۱۳۹۴/۶/۱۸ هیأت حل اختلاف به موجب دادنامه شماره ۹۶۰۹۹۷۰۹۰۱۹۰۰۶۹۷ - ۱۳۹۶/۳/۲۱ به شرح زیر رأی صادر کرده است:

به موجب بند ۲ ماده ۱۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری رسیدگی به اعتراضات و شکایات از آراء و تصمیمات قطعی هیأت‌هایی مانند هیأت حل اختلاف کار منحصر از حیث نقض قوانین و مقررات یا مخالف با آنها قابل فرجام خواهی در دیوان عدالت اداری است. روش رسیدگی فرجامی از نوع شکلی است. رسیدگی شکلی در مقابل ماهوی می‌باشد که روش مراجع تالی است. منظور از رسیدگی شکلی این است که مرجع عالی (دیوان عدالت اداری) به ماهیت شکایت نظر نمی‌کند بلکه مقصود تشخیص این امر است که رأی صادره وفق موازین قانونی صادر شده به ویژه مقررات شکلی رعایت شده است یا خیر؟ بنابراین شاکي می‌بایست در دادخواست خود بیان نماید که طرف شکایت کدام ماده قانونی (مانند کار) یا کدام مقرر متکی به قانون مانند مقررات مزبور به ماده ۱۶۴ قانون کار (آیین دادرسی کار) را نقض نموده است با بررسی ادله و مدارک ابرازی و استدلال‌ات به عمل آمده تخطی از قوانین و مقررات (در محدوده اعتراض و نسبت به شاکي) که موجبات نقض رأی معترض عنه را فراهم نماید ملاحظه نگردید. بنابراین به استناد ماده ۶۳ قانون مارالذکر و ماده ۱۵۷ قانون کار و مفاد دادنامه شماره ۵۳۳ - ۱۳۸۹/۱۱/۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری حکم به رد شکایت صادر می‌گردد. رأی صادره به استناد ماده ۶۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظر خواهی در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری است.

رأی مذکور به علت عدم تجدیدنظر خواهی قطعیت یافت.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۳۰ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

اولاً: تعارض در آراء محرز است.

ثانیاً: از آنجا که شاکیان از کارگران اقماری حمل و نقل دریایی می‌باشند و ماده ۱۹۰ قانون کار جمهوری اسلامی ایران، مقررات حاکم بر شرایط کاری آنان را از قواعد عمومی مستثنی کرده است، مگر در موارد سکوت و نبود قانون، که در این موقع مقررات قانون کار حاکم خواهد بود، از آنجا که دولت ایران در تاریخ ۱۳۸۹/۳/۲۶ با تصویب مجلس شورای اسلامی به مقوله نامه کار دریایی الحاق شده است و بر اساس مفاد آن مقوله نامه، تعیین شرایط کاری دریانوردان صورت می‌گیرد که به صراحت بند (ب) قسمت ۲/۲/۱، «دستمزد پایه شامل پرداخت برای اضافه کار، مزایا، کمک هزینه، مرخصی استحقاقی یا هرگونه اجرت اضافی دیگر می‌باشد.» بنابراین پرداختی‌های ارزی و هر نوع پرداختی که مربوط به کار بر روی شناور می‌باشد جزو دستمزد پایه محسوب نمی‌شود و قابل احتساب در مزایای پایان کار نیست. با توجه به مراتب رأی شماره ۶۹۷ - ۱۳۹۶/۳/۲۱ شعبه ۱۹ دیوان عدالت اداری صحیح و موافق مقررات است. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۲ و ماده ۸۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ برای شعب دیوان عدالت اداری و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم الاتباع است.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

مدیریت و برنامه ریزی کشور بخشوده می‌شود. فهرست مذکور به موجب تصویب نامه شماره ۷۶۲۲۹/ت ۴۰۹۹۶ هـ - ۱۳۸۸/۴/۱۰ برای برنامه چهارم توسعه اقتصادی به تصویب هیأت وزیران رسیده و طی بخشنامه شماره ۵۴۸۲۹/۲۱۰ - ۱۳۸۸/۵/۳۱ این سازمان ابلاغ گردید. مکاتبه شماره ۷۲۵۸/۲۳۰ - ۱۳۹۲/۳/۲۲ معاون مالیاتهای مستقیم سازمان امور مالیاتی کشور:

احتراماً به منظور هماهنگی در رسیدگی به پرونده‌های مالیاتی مؤدیان مستقر در مناطق آزاد تجاری مراتب زیر را به آگاهی می‌رساند:

با عنایت به رأی شماره ۳۰/۴/۲۰۹۰ - ۱۳۷۴/۳/۲۴ هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی، با توجه به مفاد ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر معافیت هر نوع فعالیت اقتصادی در منطقه آزاد از تاریخ مندرج در مجوز، به طور کلی هر نوع فعالیت اقتصادی اشخاص حقیقی یا حقوقی که صرفاً در حدود مجوزهای کسب و کار صادره مربوط اعم از شغلی یا استخدامی و یا بر اساس پروانه‌های تأسیس و یا بهره برداری واحدهای تولیدی و صنعتی در مناطق مذکور انجام می‌پذیرد از پرداخت مالیات بر درآمد در مدت مقرر (۲۰ سال از تاریخ صدور مجوز) معاف می‌باشد. بنابراین درآمدهای حقوق کارکنان واحدهایی که با کسب مجوز در مناطق مذکور ایجاد و بابت اشتغال در مناطق موصوف حقوق دریافت می‌دارند به مدت ۲۰ سال از تاریخ مندرج در مجوز مذکور معاف خواهند بود. شایان ذکر است معافیت مالیاتی مورد نظر ناظر به مواردی است که حقوق بگیر صرفاً در محدوده جغرافیایی مناطق آزاد تعیین شده اشتغال داشته باشد.»

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل دفتر حقوقی سازمان امور مالیاتی کشور به موجب لایحه شماره ۲۷۷/۲۰۱۲/ص - ۱۳۹۷/۹/۱۷، نامه‌های شماره ۳۱۷۶۷/۲۳۲ - ۱۳۹۷/۶/۲۱ و ۴۶۷۷۵/۲۳۲ - ۱۳۹۷/۹/۱۶ مدیرکل دفتر فنی و حسابرسی مالیاتی را ارسال کرده است که متن نامه‌ها به قرار زیر است:

الف - متن نامه شماره ۳۱۷۶۷/۲۳۲ - ۱۳۹۷/۶/۲۱:

«بر اساس ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ و قانون اصلاح ماده مذکور مصوب ۱۳۸۸/۳/۶، اشخاص حقیقی و حقوقی که در منطقه به انواع فعالیت‌های اقتصادی اشتغال دارند، نسبت به هر نوع فعالیت اقتصادی در منطقه آزاد از تاریخ بهره برداری مندرج در مجوز فعالیت به مدت بیست سال از پرداخت مالیات بر درآمد و دارایی موضوع قانون مالیاتهای مستقیم معاف خواهند بود. مطابق مفاد رأی شماره ۳۰/۴/۲۰۹۰ - ۱۳۷۴/۳/۲۴ هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی، معافیت موصوف در مورد هر نوع فعالیت اقتصادی اشخاص حقیقی یا حقوقی که صرفاً در حدود مجوزهای کسب و کار صادره مربوط، اعم از شغلی یا استخدامی و یا بر اساس پروانه‌های تأسیس و یا بهره برداری واحدهای تولیدی و صنعتی در مناطق مذکور انجام می‌پذیرد خواهد بود.

با عنایت به مراتب فوق و با ملحوظ نظر قرار دادن اینکه فعالیت اقتصادی به یک سلسله عملیات و خدمات مشخص که منجر به کسب درآمد گردد اطلاق می‌شود لذا به‌طور کلی اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی نسبت به درآمدهای حاصل از فعالیت اقتصادی خود در منطقه آزاد تجاری - صنعتی از جمله درآمد حقوق، حداکثر به مدت بیست سال، امکان برخوردار شدن از معافیت موضوع ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران را با رعایت سایر مقررات، خواهند داشت. ضمن آن که به‌طور کلی اعمال معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۳ اصلاحی قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی به درآمد حقوق بگیران واحدهای دارای مجوز در مناطق آزاد، صرفاً ناظر به مواردی است که حقوق بگیران موصوف بر اساس احکام اداری صادره و یا قراردادهای کار صرفاً در محدوده جغرافیایی تعیین شده مناطق آزاد تجاری - صنعتی اشتغال داشته باشد.»

ب - متن نامه شماره ۴۶۷۷۵/۲۳۲ - ۱۳۹۷/۹/۱۶:

«بازگشت به نامه شماره ۱۹۳۱۳/۲۱۲/ص - ۱۳۹۷/۸/۳۰ در خصوص دادخواست آقای علی اصغر کاشفی به خواسته ابطال اقدامات سازمان متبوع در اعطاء معافیت مالیاتی به کارکنان دستگاه‌های اجرایی مستقر در منطقه و سازمانهای مناطق آزاد به آگاهی می‌رساند: همان طور که طی نامه شماره ۳۱۷۶۷/۲۳۲ - ۱۳۹۷/۶/۲۱ این دفتر اعلام گردید، به طور کلی اعمال معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۳ اصلاحی قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی به درآمد حقوق بگیران واحدهای دارای مجوز در مناطق

۳- آیا شخص حقوقی حائز شرایط مذکور در صدر ماده ۱۳ قانون اشاره شده در صورت انحلال مشمول مالیات بر درآمد دوره انحلال خواهد شد؟

۴- سرمایه شرکتهای سهامی و مختلف سهامی حائز شرایط به شرح مذکور در صدر ماده ۱۳ قانون فوق در موقع تأسیس شرکت یا افزایش سرمایه مشمول حق تمبر موضوع ماده ۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم می‌گردد یا خیر؟

هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی پس از بحث و مشاوره نسبت به موارد یاد شده شرح آتی اعلام رأی می‌نماید: با توجه به مفاد ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر معافیت هر نوع فعالیت اقتصادی در منطقه آزاد از تاریخ مندرج در مجوز به طور کلی هر نوع فعالیت اقتصادی اشخاص حقیقی یا حقوقی که صرفاً در حدود مجوزهای کسب و کار صادره مربوط اعم از شغلی یا استخدامی و یا بر اساس پروانه‌های تأسیس و یا بهره برداری واحدهای تولیدی و صنعتی در مناطق مذکور انجام می‌پذیرد از پرداخت مالیات بر درآمد در مقرر مدت معاف می‌باشد همچنین کلیه اموال و دارایی‌های اشخاص مزبور نیز که منحصراً در ارتباط با فعالیت اقتصادی موصوف آنها بوده و ضمناً در مناطق یاد شده مستقر باشند از معافیت مقرر برخوردار خواهند بود.»

همان گونه که در سوال ۱ مندرج در این رأی مشخص شده است حقوق بگیران صاحبان مشاغل مخاطب برای معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران محسوب شده اند و عنوان حقوق بگیران صاحبان مشاغل نمی‌توان بر شاغلین دستگاه‌های اجرایی تسری یابد زیرا صاحبان مشاغل در قانون مالیات‌های مستقیم مانند ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی ۱۳۹۴/۴/۳۱ توصیف شده اند. از این رو صرف صدور مجوز سازمانهای مناطق آزاد مستندی به منظور اعمال معافیت یاد شده برای حقوق بگیران دستگاه‌های اجرایی به حساب نمی‌آید. کما اینکه هم اکنون نیز سازمان‌های مناطق آزاد برای برخی از واحدهای تابعه دستگاه‌های اجرایی واقع در محدوده مجوز فعالیت اقتصادی صادر و به تبع آن شاغلین آنها را از مالیات حقوق معاف می‌سازند. علیهذا با توجه به موارد مطروحه تأکید می‌گردد اگر چه تصویب نامه یا آیین نامه ای مختص شمولیت دستگاه‌های اجرایی و واحدهای وابسته به آنان از معافیت مالیاتی حقوق بگیران صاحبان مشاغل در دست نمی‌باشد اما مکاتبه شماره ۷۲۵۸/۲۳۰ - ۱۳۹۲/۳/۲۲ معاون درآمدهای مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور به ویژه در پاراگراف دوم که عنوان می‌دارد: «بنابراین درآمد حقوق کارکنان واحدهایی که با کسب مجوز در مناطق مذکور ایجاد و بابت اشتغال در مناطق موصوف حقوق دریافت می‌دارند به مدت ۲۰ سال از تاریخ مندرج در مجوز مذکور معاف خواهند بود.» با نظر به اطلاق عام عنوان «درآمد حقوق کارکنان واحدهایی که با مجوز ...» بر کلیه کارکنان اعم از دولتی و غیر دولتی، تسری معافیت بر درآمد حقوق دستگاه‌های اجرایی را متبادر ساخته و اقدام مشترک ادارات امور مالیاتی (در حوزه جغرافیایی مناطق آزاد تجاری - صنعتی) در این خصوص به طور عام الشمول فعلیت یافتن معافیت حقوق بگیران دستگاه‌های اجرایی را مستند می‌سازد و نشان دهنده نظامات استقرار یافته و رویه‌ای مشترک در این خصوص می‌باشد که مستفاد از ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری قابل رسیدگی در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری است.»

متن مقررهای مورد اعتراض به شرح زیر است:

«مکاتبه شماره ۲۵۶۰۷/۲۳۲/ص - ۱۳۹۱/۱۲/۲۰ مدیرکل دفتر تشخیص و حسابرسی سازمان امور مالیاتی کشور:

معاون محترم سرمایه‌های انسانی بانک تجارت

احتراماً عطف به نامه شماره ۱۵۰۴۵۷۴ - ۱۳۹۱/۱۱/۳۰ در خصوص مناطقی که ۱۰۰٪ و یا ۵۰٪ مالیات حقوق کارکنان در آن از پرداخت مالیات معاف است به آگاهی می‌رساند:

۱- به موجب ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ مجلس شورای اسلامی، درآمد حقوق کارکنان واحدهایی که با کسب مجوز در مناطق مذکور ایجاد و براساس مجوزهای استخدامی و حکم رسمی بابت اشتغال در مناطق موصوف پرداخت می‌گردد از تاریخ صدور مجوز توسط منطقه به مدت ۲۰ سال از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.

۲- براساس ماده ۹۲ قانون مالیاتهای مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ پنجاه درصد مالیات حقوق کارکنان شاغل در مناطق کمتر توسعه یافته طبق فهرست سازمان

ثانیاً: مستفاد از بند (الف) ماده ۱۷۴ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (قانون حاکم در زمان وضع مصوبه) در صورتی شهرداری مجاز به اخذ عوارض از املاک و اراضی می‌باشد که ارزش افزوده آن ناشی از اجرای طرح‌های مصوب باشد.

ثالثاً: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در موارد مشابه به موجب دادنامه شماره ۵۶۴ - ۱۳۹۶/۶/۱۴ بندهای (ج) و (د) جدول تعرفه شماره ۶ مصوبه شورای اسلامی شهر محلات در خصوص «اخذ عوارض ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری اراضی و املاکی که در کمیسیون ماده ۵ کاربری آنها به مسکونی و تجاری تغییر می‌کند» و به موجب دادنامه شماره ۶۱ - ۱۳۹۵/۲/۱۴ ماده ۱۶ تعرفه عوارض محلی مصوب شورای اسلامی شهر اردبیل را در خصوص «اخذ عوارض حذف و کسری پارکینگ هنگام صدور پروانه ساختمانی» ابطال نموده است.

بنا به مراتب مصوبات شورای اسلامی شهر بسطام در خصوص اخذ ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری املاک پس از تصویب مراجع ذی صلاح و فروش پارکینگ در سالهای ۱۳۹۴، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ مغایر با قانون و خارج از حدود اختیارات شورای شهر مذکور بوده و با توجه به دادنامه‌های صادره توسط هیأت عمومی دیوان در موارد مشابه ابطال آنها در هیأت عمومی دیوان (خارج از نوبت و به طور فوق العاده) مورد درخواست می‌باشد.

متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

«تعرفه عوارض محلی شهرداری بسطام در سال ۱۳۹۴

جدول محاسبات فروش تراکم و تبدیل به تجاری و پارکینگ (بلوک ۱۳۱)			
تعداد وضعیت	واحد ۱	واحد ۲	واحد ۳
... پارکینگ	۱۵۰۰۰	۱۰۰۰۰	فروش نداریم
... پارکینگ	۱۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۳۵۰۰۰
تبصره: عوارض تراکم تا متراژ اولین سطح اشغال مجاز مسکونی و خدماتی قابل وصول نمی باشد ولیکن چنانچه مالک بیش از سطح اشغال مجاز اقدام به ساخت نماید مشمول پرداخت تراکم خواهد شد.			
تبصره: چنانچه فروش پارکینگ جهت املاک واقع در معابر ۱۵ متر و بالاتر باشد با افزایش ضریب ..... محاسبه می‌گردد.			
تبصره ۱) در صورتی که بر اساس ضوابط احداث پارکینگ در یک ساختمان ضرورت داشته باشد، شهرداری حق دریافت عوارض حذف پارکینگ را ندارد. بنابراین چنانچه در نقشه ساختمانی تعداد پارکینگ مورد نیاز طبق ضوابط شهرسازی پارکینگ در نظر گرفته نشود صدور پروانه ساختمانی ممنوع می‌باشد. مگر در شرایط خاص که شامل ۶ بند ذیل می‌باشد:			
۱- ساختمان در بر خیابانهای سریع السیر به عرض ۴۵ متر و بیشتر قرار داشته و دسترسی به محل اتومبیل رو نداشته باشد.			
۲- ساختمان در فاصله یکصد متری تقاطع خیابانهای به عرض ۲۰ متر و بیشتر واقع شده و دسترسی به محل اتومبیل رو نداشته باشد.			
۳- ساختمان در محلی قرار گرفته باشد که ورود به پارکینگ مستلزم قطع درختان کهن باشد که شهرداری اجازه قطع آن را نداده است.			
۴- ساختمان در بر کوچه هایی قرار گرفته باشد که به علت عرض کم کوچه امکان عبور اتومبیل نباشد.			
۵- ساختمان در بر معبری قرار گرفته باشد که به علت شیب زیاد، احداث پارکینگ در آن از نظر فنی مقدور نباشد.			
۶- در صورتیکه وضع و فرم زمین زیر ساختمان به صورتی باشد که از نظر فنی نتوان در سطح طبقات احداث پارکینگ نمود.			
تبصره ۲) شیب مقرر در بند ۵ بر اساس ضوابط طرح تفصیلی تعیین می‌گردد.			
تبصره ۳) شهرداری موظف است درآمد حاصل از این تعرفه را به حساب جداگانه واریز و صرفاً در امر احداث پارکینگ عمومی هزینه نماید.			
تبصره ۴) بر اساس رأی قطعی شماره ۱۴۸۱-۱۴۷۷ مورخ ۸۶/۱۲/۱۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نظر به اینکه قانونگذار به شرح تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری تکلیف عدم رعایت پارکینگ و یا کسری آن را معین و ..... را بر اساس رأی کمیسیونهای مقرر در آن ماده به پرداخت جریمه محکوم نموده و وصول عوارض در مورد عدم رعایت پارکینگ و یا کسری آن، خلاف هدف و حکم مقنن است.			
تبصره: شهرداری به هیچ وجه غیر از مواردی که صراحتاً در قانون احداث پارکینگ منع شده استحقاق فروش بیش از ۲ پارکینگ را ندارد برای واگذاری پارکینگ در موارد منع شده با ۲۰٪ افزایش نسبت به بهای پارکینگ در واحد ۲ محاسبه شود.			
شرح و موقعیت محل ...	قیمت هر مترمربع (ریال)		

آزاد (فارغ از اینکه حقوق بگیران دستگاه‌های اجرایی یا بخش خصوصی باشند)، صرفاً ناظر به مواردی است که حقوق بگیر موصوف بر اساس احکام اداری صادره و یا قراردادهای کار صرفاً در محدوده جغرافیایی تعیین شده مناطق آزاد تجاری - صنعتی اشتغال داشته باشد.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۳۰ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

بر اساس ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران: « اشخاص حقیقی و حقوقی که در منطقه به انواع فعالیتهای اقتصادی اشتغال دارند، نسبت به هر نوع فعالیت اقتصادی در منطقه آزاد از تاریخ بهره برداری مندرج در مجوز به مدت بیست سال از پرداخت مالیات بر درآمد و دارایی موضوع قانون مالیاتهای مستقیم معاف خواهند بود...» نظر به اینکه معافیت مقرر در این ماده ناظر بر کسانی است که متصدی انجام فعالیتهای اقتصادی در مناطق آزاد تجاری - صنعتی هستند و منصرف از حقوق بگیرانی است که تحت نظر صاحبان مشاغل و فعالان اقتصادی به انجام اموری اشتغال دارند، لذا مقررات مورد شکایت شامل مکاتبه شماره ۱۳۹۱/۱۲/۲۰ ص - ۲۳۲/۲۵۶۰۷ مدیرکل تشخیص و حسابرسی سازمان امور مالیاتی کشور و مکاتبه شماره ۱۳۹۱/۱۲/۲۰ د - ۱۳۹۲/۳/۲۲ معاون درآمدهای مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور که بر اساس آنها حکم به تسری معافیت مالیات مقرر در ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران به درآمد حقوق کارکنان واحدهای مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی صادر شده، مغایر با مقررات ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران است و ابطال می‌شود. با اعمال ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ و ابطال مقررات مورد شکایت از زمان صدور و تصویب آنها موافقت نشد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۱۵۲۷

۱۳۹۹/۳/۲۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس محترم هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

یک نسخه از رأی هیأت‌عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۰۳۴۵ مورخ ۱۳۹۹/۲/۳۰ با موضوع جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت‌عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۲/۳۰ شماره دادنامه: ۳۴۵ شماره پرونده: ۹۸۰۱۵۲۷
مرجع رسیدگی: هیأت‌عمومی دیوان عدالت اداری.
شاک: سازمان بازرسی کل کشور
موضوع شکایت و خواسته: ابطال قسمت هایی از تعرفه‌های عوارض سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۶ از مصوبات شورای اسلامی شهر بسطام
گردش کار: سازمان بازرسی کل کشور به موجب شکایت نامه شماره ۶۰۲۳۳ - ۱۳۹۸/۳/۲۰ اعلام کرده است که:

«احتراماً مصوبات شورای اسلامی شهر بسطام در سالهای ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۶ از جهت انطباق با قانون در این سازمان مورد بررسی قرار گرفت. شورای شهر یاد شده در سال ۱۳۹۴ اقدام به وضع عوارض ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری املاک پس از تصویب مراجع ذی صلاح و فروش پارکینگ و در سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ وضع عوارض بر واگذاری و جبران پارکینگ نموده و اخذ عوارض مذکور را به شهرداری تجویز کرده است در حالی که:

اولاً: قانونگذار به شرح تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری در مورد عدم رعایت پارکینگ و یا کسری آن تعیین تکلیف نموده است.

تعرفه عوارض محلی شهرداری بسطام در سال ۱۳۹۵:

جدول محاسبات واگذاری پارکینگ				
تعداد وضعیت	واحد ۱	واحد ۲	واحد ۳	توضیحات
پارکینگ مسکونی	.....	.....	واگذاری ندریم	تبصره: عوارض تراکم تا متر از اولین سطح اشغال مجاز مسکونی و خدماتی قابل وصول نمی باشد ولیکن چنانچه مالک بیش از سطح اشغال مجاز اقدام به ساخت نماید مشمول پرداخت تراکم خواهد شد.
پارکینگ تجاری	.....	.....	.....	تبصره: چنانچه واگذاری پارکینگ جهت املاک واقع در معابر ۱۵ متر و بالاتر باشد با افزایش ضریب ..... محاسبه می گردد.
پارکینگ سایر کاربریها	.....	.....	.....	تبصره (۱) در صورتی که بر اساس ضوابط احداث پارکینگ در یک ساختمان ضرورت داشته باشد، شهرداری حق دریافت عوارض حذف پارکینگ را ندارد بنابراین چنانچه در نقشه ساختمانی تعداد پارکینگ مورد نیاز طبق ضوابط شهرداری پارکینگ در نظر گرفته نشود صدور پروانه ساختمانی ممنوع می باشد مگر در شرایط خاص که شامل ۶ بند ذیل می باشد:
				۱- ساختمان در بر خیابانهای سریع السیر به عرض ۴۵ متر و بیشتر قرار داشته و دسترسی به محل اتومبیل رو نداشته باشد.
				۲- ساختمان در فاصله یکصد متری تقاطع خیابانهای به عرض ۲۰ متر و بیشتر واقع شده و دسترسی به محل اتومبیل رو نداشته باشد.
				۳- ساختمان در محلی قرار گرفته باشد که ورود به پارکینگ مستلزم قطع درختان کهن باشد که شهرداری اجازه قطع آن را نداده است.
				۴- ساختمان در بر کوچه هایی قرار گرفته باشد که به علت عرض کم کوچه امکان عبور اتومبیل نباشد.
				۵- ساختمان در بر معبری قرار گرفته باشد که به علت شیب زیاد، احداث پارکینگ در آن از نظر فنی مقدور نباشد.
				۶- در صورتیکه وضع و فرم زمین زیر ساختمان به صورتی باشد که از نظر فنی نتوان در سطح طبقات احداث پارکینگ نمود.
				تبصره (۲) شیب مقرر در بند ۵ بر اساس ضوابط طرح تفصیلی تعیین می گردد.
				تبصره (۳) شهرداری موظف است درآمد حاصل از این تعرفه را به حساب جداگانه واریز و صرفاً در امر احداث پارکینگ عمومی هزینه نماید.
				تبصره (۴) بر اساس رأی قطعی شماره ۱۴۸۱-۱۴۷۷ مورخ ۸۶/۱۲/۱۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نظر به اینکه قانونگذار به شرح تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری تکلیف عدم رعایت پارکینگ و یا کسری آن را معین و ..... را بر اساس رأی کمیسیونهای مقرر در آن ماده به پرداخت جریمه محکوم نموده و وصول عوارض در مورد عدم رعایت پارکینگ و یا کسری آن، خلاف هدف و حکم مقنن است.
				تبصره: شهرداری به هیچ وجه غیر از مواردی که صراحتاً در قانون احداث پارکینگ منع شده استحقاق واگذاری بیش از ۲ پارکینگ را ندارد برای واگذاری پارکینگ در موارد منع شده با ۲۰٪ افزایش نسبت به بهای پارکینگ در واحد ۲ محاسبه شود.

تعرفه عوارض محلی شهرداری بسطام در سال ۱۳۹۶:

جدول ذیل ملاک عمل در نحوه محاسبه واگذاری پارکینگ به املاک در تمامی بلوکهای سطح شهر بسطام (بلوک ۱ الی ۳۲) در سال ۱۳۹۶ می باشد:

جدول محاسبات واگذاری پارکینگ				
تعداد وضعیت	واحد ۱	واحد ۲	واحد ۳	توضیحات
پارکینگ مسکونی	.....	.....	واگذاری ندریم	تبصره: عوارض تراکم تا متر از اولین سطح اشغال مجاز مسکونی و خدماتی قابل وصول نمی باشد ولیکن چنانچه مالک بیش از سطح اشغال مجاز اقدام به ساخت نماید مشمول پرداخت تراکم خواهد شد.
پارکینگ تجاری	.....	.....	.....	تبصره: چنانچه واگذاری پارکینگ جهت املاک واقع در معابر ۱۵ متر و بالاتر باشد با افزایش ضریب ..... محاسبه می گردد.
پارکینگ سایر کاربریها	.....	.....	.....	تبصره (۱) در صورتی که بر اساس ضوابط احداث پارکینگ در یک ساختمان ضرورت داشته باشد، شهرداری حق دریافت عوارض حذف پارکینگ را ندارد بنابراین چنانچه در نقشه ساختمانی تعداد پارکینگ مورد نیاز طبق ضوابط شهرداری پارکینگ در نظر گرفته نشود صدور پروانه ساختمانی ممنوع می باشد مگر در شرایط خاص که شامل ۶ بند ذیل می باشد:
				۱- ساختمان در بر خیابانهای سریع السیر به عرض ۴۵ متر و بیشتر قرار داشته و دسترسی به محل اتومبیل رو نداشته باشد.
				۲- ساختمان در فاصله یکصد متری تقاطع خیابانهای به عرض ۲۰ متر و بیشتر واقع شده و دسترسی به محل اتومبیل رو نداشته باشد.
				۳- ساختمان در محلی قرار گرفته باشد که ورود به پارکینگ مستلزم قطع درختان کهن باشد که شهرداری اجازه قطع آن را نداده است.
				۴- ساختمان در بر کوچه هایی قرار گرفته باشد که به علت عرض کم کوچه امکان عبور اتومبیل نباشد.
				۵- ساختمان در بر معبری قرار گرفته باشد که به علت شیب زیاد، احداث پارکینگ در آن از نظر فنی مقدور نباشد.
				۶- در صورتیکه وضع و فرم زمین زیر ساختمان به صورتی باشد که از نظر فنی نتوان در سطح طبقات احداث پارکینگ نمود.
				تبصره (۲) شیب مقرر در بند ۵ بر اساس ضوابط طرح تفصیلی تعیین می گردد.
				تبصره (۳) شهرداری موظف است درآمد حاصل از این تعرفه را به حساب جداگانه واریز و صرفاً در امر احداث پارکینگ عمومی هزینه نماید.
				تبصره (۴) بر اساس رأی قطعی شماره ۱۴۸۱-۱۴۷۷ مورخ ۸۶/۱۲/۱۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نظر به اینکه قانونگذار به شرح تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری تکلیف عدم رعایت پارکینگ و یا کسری آن را معین و ..... را بر اساس رأی کمیسیونهای مقرر در آن ماده به پرداخت جریمه محکوم نموده و وصول عوارض در مورد عدم رعایت پارکینگ و یا کسری آن، خلاف هدف و حکم مقنن است. بنابراین شهرداری به هیچ وجه غیر از مواردی که صراحتاً در قانون احداث پارکینگ منع شده استحقاق واگذاری بیش از ۲ پارکینگ را ندارد برای واگذاری پارکینگ در موارد منع شده با ۲۰٪ افزایش نسبت به بهای پارکینگ در واحد ۲ محاسبه شود.

طرف شکایت علیرغم ارسال و ابلاغ نسخه دوم دادخواست و ضامنه آن تا زمان رسیدگی به پرونده هیچ گونه پاسخی ارسال نکرده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۳۰ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

با توجه به اینکه در آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری وضع عوارض برای کسری، حذف یا عدم تأمین پارکینگ در مصوبات شوراهای اسلامی شهرها، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص و ابطال شده است، بنابراین تعیین عوارض برای پارکینگ تحت عنوان جدول محاسباتی فروش پارکینگ یا واگذاری پارکینگ در سالهای ۱۳۹۶، ۱۳۹۵، ۱۳۹۴ از تعرفه عوارض شهر بسطام از مصوبات شورای اسلامی بسطام به دلائل مندرج در رأی شماره ۹۷ الی ۱۰۰ - ۱۳۹۲/۲/۱۶ و رأی شماره ۵۷۳ - ۱۳۹۶/۶/۱۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۰۰۱۴ ۱۳۹۹/۳/۲۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس محترم هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۰۳۴۶ مورخ ۱۳۹۹/۲/۳۰ جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۲/۳۰ شماره دادنامه: ۳۴۶ شماره پرونده: ۹۸۰۰۰۱۴
مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکتی: سازمان بازرسی کل کشور

موضوع شکایت و خواسته: ابطال قسمت هایی از تصمیمات شصت و چهارمین جلسه شورای معاونین مورخ ۱۳۹۵/۴/۱۴ وزارت نفت، ابلاغی شماره ۱۸۲۷/ص/م - ۱۳۹۵/۵/۲۷ و بخشنامه شماره ۳۴۴۳۵۷ - ۲۰/۲ مورخ ۱۳۹۵/۷/۲۸ وزیر نفت

گردش کار: سرپرست معاونت حقوقی و نظارت همگانی سازمان بازرسی کل کشور به موجب شکایتنامه شماره ۲۷۷۶۴۱ - ۱۳۹۷/۱۲/۵ اعلام کرده است که:

۱- ابلاغیه شماره ۱۸۲۷/ص/م - ۱۳۹۵/۵/۲۷ شورای معاونین وزارت نفت با موضوع « دستورالعمل راه کارهای مقابله با مبادی بروز فساد در قراردادهای » و ابلاغیه شماره ۲۰/۳۴۴۳۵۷۲ - ۱۳۹۵/۵/۲۷ وزیر نفت ابلاغی به شرکتهای زیر مجموعه با موضوع « الزام به تأیید معاملات بیش از ۴۰ میلیارد تومان در شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه و بیش از ۱۰ میلیارد تومان در شرکتهای ملی گاز ایران، پالایش پخش فرآورده های نفتی ایران و صنایع پتروشیمی و شرکتهای تابعه در هیأت مدیره شرکتهای اصلی ذریبط » وفق مفاد بند (ز) ماده (۵۰) آیین نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مورد بررسی قرار گرفته است.

۲- از آنجایی که وفق مفاد جزء (ه) و (ز) ماده ۶ قانون برگزاری مناقصات، یگانه مرجع نهایی تعیین برندگان اول و دوم مناقصه و همچنین تصمیم گیری درباره تجدید یا لغو مناقصه از وظایف کمیسیون مناقصه می باشد و از طرفی وفق مفاد بند (ه) ماده ۵ قانون مذکور، فقط تعیین اعضای کمیسیون مناقصات در شرکتهای دولتی با انتخاب هیأت مدیره می باشد. لذا الزام شرکتهای تابعه وزارت نفت مبنی بر ارسال معاملات بیش از نصاب ذکر شده برای تأیید نهایی هیأت مدیره شرکت اصلی برخلاف مفاد ماده (۶) قانون برگزاری مناقصات می باشد.

۳- علیرغم مکاتبات و پیگیری های متعدد مبنی بر اصلاح ابلاغیه های مذکور، اقدامی در این خصوص صورت پذیرفته و شرکتهای تابعه وزارت نفت کماکان وفق ابلاغیه وزیر نفت اقدام می نمایند.

۴- با توجه به مراتب فوق:

اولاً: وفق مفاد جزء (ه) و (ز) ماده ۶ قانون برگزاری مناقصات، یگانه مرجع نهایی تعیین برندگان اول و دوم مناقصه و همچنین تصمیم گیری درباره تجدید یا لغو مناقصه از وظایف کمیسیون مناقصه می‌باشد.

ثانیاً: وفق مفاد بند (ه) ماده ۵ قانون مذکور، فقط تعیین اعضای کمیسیون مناقصات در شرکتهای دولتی با انتخاب هیأت‌مدیره می‌باشد.

ثالثاً: الزام شرکتهای تابعه وزارت نفت مبنی بر ارسال معاملات بیش از نصاب ذکر شده در ابلاغیه برای تأیید نهایی هیأت‌مدیره شرکت اصلی بر خلاف ماده ۶ قانون برگزاری مناقصات می‌باشد.

رابعاً: بندهای ۵ و ۶ جزء (ب) ماده ۳ قانون اختیارات وزارت نفت، ناظر بر نظارت بر کنترل عملکرد شرکتهای تابعه می‌باشد نه تصمیم گیری در خصوص تصمیمات کمیسیون مناقصه. از این رو به جهت حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین، ابطال ابلاغیه‌های مورد شکایت مورد تقاضاست.»

متن مقرره‌های مورد اعتراض به شرح زیر است:

« ابلاغیه شماره: ۱۸۲۷/ص/م - ۱۳۹۵/۵/۲۷ شورای معاونین وزارت نفت

با سلام؛ با احترام، به پیوست خلاصه تصمیمات « شصت و چهارمین » جلسه شورای معاونین مورخ ۱۳۹۵/۴/۱۴ جهت استحضار و اقدام مقتضی ایفاد می‌گردد. مشاور وزیر و مدیر کل خلاصه تصمیمات « شصت و چهارمین » جلسه شورای معاونین تاریخ ۱۳۹۵/۴/۱۴ در حضور مقام وزارت

خلاصه موضوعات مطرح شده و نتایج حاصله:

دستورالعمل راه کارهای مقابله با مبادی بروز فساد در قراردادهای (۱۵۱۸۵۱)

مبحث دستورالعمل راه کارهای مقابله با مبادی بروز فساد در قراردادهای مورد بررسی قرار گرفت و مقرر شد چهار شرکت اصلی در ارتباط با قراردادهای و موضوعات مرتبط با آن، ظرف دو ماه بررسی و اعلام نظر کنند و چنانچه اصلاحاتی به نظر آنان می‌رسد ملحوظ نظر قرار گیرد. ضمناً این اصل رعایت شود که همه موظفند در شرایط قراردادهای اصول و شرایط عمومی قراردادهای را رعایت کنند.

در تمام قراردادهای نظر امور حقوقی گرفته شود چه در فرآیند اجرا و چه قبل از اجرا و چنانچه نیاز باشد موضوع قرارداد در هیأت‌مدیره شرکتها مطرح و تصمیم گیری شود. در مناقصه‌ها هم حتماً باید پس از رفتن در مناقصه نظر هیأت‌مدیره نیز اخذ گردد. هیأت‌مدیره رکن تصمیم گیری قبول و یا رد قراردادهای مناقصات می‌باشد. هیأت‌مدیره‌ها حق تفویض اختیار خود را به کمیسیون مناقصه یا کمیسیون معاملات ندارند.

مقرر گردید چند پیمان را آقای دکتر مقدم تهیه و پس از تصویب وزیر ابلاغ گردد.

پیگیری و اکتیو اسناد تاریخی صنعت نفت (۱۴۳۷۹۸)

موضوع پیگیری و اکتیو اسناد تاریخی صنعت نفت و موضوع موزه‌های مسجد سلیمان و آبادان و نهایتاً موضوع راه اندازی طرح موزه‌های صنعت نفت ارجاعی از اداره کل روابط عمومی مورد بررسی قرار گرفت و مقرر شد: اصلاً وارد خرید این مقوله‌ها نشویم. چنانچه سندی قابل ارزش بود و مورد نیاز موزه صنعت نفت بود این سند توسط سازمان اسناد ملی خریداری شود و در اختیار نفت قرار گیرد. محل موزه تهران در محل پژوهشگاه تهران باشد.

از نیروهای اضافی که در هر شرکت وجود دارد برای راه اندازی موزه استفاده شود و موزه هر شرکتی را نیروهای اضافی همان شرکت اداره کند و لذا نیاز به ایجاد سازمان جدید و نیروی جدید برای راه اندازی موزه‌ها نیست.

ابلاغیه شماره ۳۴۴۳۵۷ - ۲۰/۲ - ۱۳۹۵/۷/۲۸ وزارت نفت

مدیران عامل محترم شرکتهای اصلی تابعه وزارت نفت

پیرو مذاکرات جلسه دوشنبه ۱۳۹۵/۴/۱۴ شورای معاونین وزارتخانه، با توجه به مسئولیت قانونی هیأت‌مدیره شرکت‌های اصلی و ضرورت اشراف آنها بر کلیه عملیات شرکت و شرکتهای فرعی تابعه آنها، به ویژه در معاملات بالاتر از نصاب مقرر در این ابلاغیه که در این شرکتها به انجام می‌رسد، بدین وسیله به استناد جزء (۶) بند (ب) ماده ۳ قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت مصوب ۱۳۹۱/۲/۱۹ مجلس شورای اسلامی، موارد زیر جهت رعایت دقیق ابلاغ می‌گردد:

۱- هیأت‌مدیره شرکتها مجاز نیستند به هیچ عنوان اختیارات خود را در خصوص انجام معاملات با نصاب بالاتر از میزان مقرر در این ابلاغیه به شرکتها، کارگروه‌ها، کمیسیونها و عناوین مشابه تفویض نمایند و اگر تاکنون نیز چنین تفویض اختیارات صورت گرفته باشد، باید فوراً کان لم یکن شود.

۲- علاوه بر معاملاتی که طبق مقررات جاری باید به تصویب هیأت‌مدیره شرکت اصلی برسد، تمامی معاملات شرکتهای اصلی و نیز تمامی شرکتهای فرعی آنها (و یا

هرگونه ایجاد تعهد، صرف نظر از اینکه منابع آنها از چه محلی تأمین می‌شود)، در صورتی که مبلغ برآورد هر یک از آنها در شرکتهای ملی گاز ایران، پالایش و پخش و صنایع پتروشیمی و شرکتهای تابعه آنها بیش از ۱۰ میلیارد تومان و در شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه آن بیش از ۴۰ میلیارد تومان باشد، الزاماً پس از تأیید مقامات ذیصلاح شرکت اصلی یا هیأت‌مدیره شرکت فرعی (حسب مورد) باید برای تأیید نهایی هیأت‌مدیره شرکتهای اصلی ذیربط گردد. مقامات شرکت اصلی و نیز شرکتهای فرعی حسب مورد مجاز نیستند پیش از دریافت مصوبه هیأت‌مدیره شرکت اصلی نسبت به ایجاد تعهد و تنفیذ قراردادها اقدام نمایند.

۳- درج اعتبار در بودجه شرکتها برای انجام فعالیت‌های مشخص و ابلاغ آن توسط هیأت‌مدیره شرکت اصلی به معنای مجوز موضوع بند ۲ این ابلاغیه نمی‌باشد.

۴- شکستن معاملات که به طور متعارف یک مجموعه واحد تلقی می‌گردد، برای خروج از نصاب یاد شده (مذکور در بند ۲) مجاز نمی‌باشد.»

در پاسخ به شکایت مذکور، نماینده حقوقی تام الاختیار وزیر نفت به موجب لایحه شماره ۲۳۹۰۵۱۴ - ۱۳۹۸/۵/۲۷ توضیح داده است که:

«۱- شاکی در متن دادخواست تقدیمی، ابطال ابلاغیه شماره ۱۸۲۷/ص/م - ۱۳۹۵/۵/۲۷ شورای معاونین وزارت نفت و پیرو آن بخشنامه شماره ۳۴۴۳۵۷ - ۲۰/۲ - ۱۳۹۵/۷/۲۸ در دستورالعمل راه کارهای مقابله با مبادی بروز فساد در قراردادهای را با استناد به مواد ۵ و ۶ قانون برگزاری مناقصات خواسته است. این در حالی است که بند (ه) ماده ۵ قانون مذکور که در خصوص سازماندهی مناقصات می‌باشد مقرر می‌دارد: اعضای کمیسیون مناقصات در شرکتهای دولتی با انتخاب هیأت‌مدیره می‌باشد. بنابراین ابلاغیه و بخشنامه مورد نظر کاملاً در راستای ماده مذکور و از باب نظارتی تصویب شده است.

۲- در پاسخ به مغایرت ابلاغیه‌های معترض عنه با بند (ه) و (ز) ماده ۶ قانون برگزاری مناقصات اعلام می‌دارد: بند (ه) ماده مذکور مقرر می‌دارد: « تعیین برندگان اول و دوم مناقصه و بند (ز) مقرر می‌دارد: « تصمیم گیری درباره تجدید یا لغو مناقصه » که کاملاً وظیفه کمیسیون مناقصات را بیان کرده و بخشنامه مذکور به عنوان نظارت استتاعی بوده و هدف از آن اطلاع و آگاهی ناظر می‌باشد.

۴- همان طور که در نامه شماره ۳۹۵۸/ص/م - ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ وزیر نفت (که در متن دادخواست تقدیمی توسط شاکی ذکر شده است) اشاره شده است، ابلاغیه‌های مورد شکایت کاملاً جنبه نظارتی دارد و مغایرتی با وظایف کمیسیون ماده ۶ قانون برگزاری مناقصات ندارد.

۵ - در تأیید موارد فوق، همان طور که در ابلاغیه شماره ۱۸۲۷/ص/م - ۱۳۹۵/۵/۲۷ اعلام گردیده است: «هیأت‌مدیره‌ها حق تفویض اختیار خود را به کمیسیون مناقصه یا کمیسیون معاملات ندارند» و این خود یک تصمیم کاملاً نظارتی است. بنابراین از مفاد ابلاغیه و بخشنامه مذکور نقض وظایف کمیسیون مناقصات نتیجه گیری نمی‌گردد و خلاف ماده ۶ قانون مذکور به طریق اولی نمی‌باشد. با عنایت به مراتب فوق صدور حکم شایسته مبنی بر رد شکایت شاکی مورد استدعاست.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۳۰ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

نظر به وظایف و اختیارات وزارت نفت به شرح ماده ۳ قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت مصوب سال ۱۳۹۱ قسمت‌های ۴ و ۳ خلاصه تصمیمات مورخ ۱۳۹۵/۴/۱۴ شصت و چهارمین جلسه شورای معاونین وزارت نفت مبنی بر الزام به اخذ نظر هیأت‌مدیره پس از برگزاری مناقصه و با لحاظ نظریه هیأت ممیزه به عنوان رکن تصمیم‌گیری در مورد قبول و یا رد قراردادهای مناقصات و بند ۲ از ابلاغیه شماره ۳۴۴۳۵۷ - ۲۰/۲ - ۱۳۹۵/۷/۲۸ وزیر نفت در «الزام شرکتهای تابعه وزارت نفت به ارسال معاملات بیش از نصاب ذکر شده جهت تأیید نهایی به هیأت‌مدیره شرکت‌های اصلی» خارج از حدود وظایف و اختیارات قانونی وزارت نفت مندرج در ماده ۳ قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت مصوب ۱۳۹۱ و مخالف مفاد جزء «ه» و «ز» ماده ۶ قانون برگزاری مناقصات، مبنی بر شناسایی کمیسیون مناقصه به عنوان یگانه مرجع نهایی در تعیین برندگان مناقصه و یا تصمیم گیری در مورد تجدید یا لغو مناقصه و همچنین مخالف مفاد بند «ه» ماده ۵ قانون مذکور، ناظر به اختیار هیأت‌مدیره در تعیین اعضای کمیسیون مناقصات در شرکتهای دولتی است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی